
LIIKLUSKASVATUSE KORRALDUS KOOLIEELSETES LASTEASUTUSTES 2012

Hella Kaldaru

2012

Tatari 6, 10116 Tallinn
tel (0) 627 7583, faks (0) 627 7584
post@туру-uuringute.ee
www.туру-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

SISUKORD

SISUKORD	2
Uuringu läbiviimisest.....	4
Vastajaskonna struktuur.	4
KOKKUVÕTE	5
1 LIIKLUSKASVATUSE KOORDINEERIMINE.....	8
1.1 Dokumendid, milles liikluskasvatuse teema on eraldi välja toodud	8
1.2 Kes korraldab lasteasutuses liikluskasvatust?	10
1.3 Rühmaõpetajale tuge pakkuvad spetsialistid lasteaedades	11
1.4 Liiklusteema käsitlemine lasteaedades.....	11
1.5 Liiklusteema kui omaette aine nädalakavas	13
1.6 Liiklusteema käsitlemine erinevates valdkondades	14
1.7 Liiklusteema lõimimine mängudesse.....	15
1.8 Lasteaedades liikumiseks ja käitumiseks ühtselt kirjeldatud reeglid.....	16
1.9 Lasterühma liikumine väljaspool lasteaia territooriumi	17
1.10 Riiklike liiklusohutuskampaniate kajastamine.....	19
1.11 Lasteaias loodud tingimused rattaga sõitmiseks.....	20
2 TULEMUSTE HINDAMINE.....	23
2.1 Jalgrattaga sõitmise oskuse mõõtmine	23
2.2 Laste liiklusalasele arengule antavate hinnangute väljendamine	24
3 ÕPPEVAHENDID	24
3.1 Õppevahendid, mida lasteaiaid on ise teinud viimastel aastatel	24
3.2 Maanteeametilt õppevahendite tellimise sagedus	25
3.3 Õppevahendid, mille järel tuntakse täiendavat vajadust	26
4 TÄIENDÕPE.....	27
4.1 Viimase 5 aasta jooksul saadud liikluskasvatuse alane täiendõpe.....	27
4.2 Liikluskasvatuse alane koolitus, millest tuntakse puudust	28
5 PARTNERID, ABILISED	29

5.1	Vanemate kaasamine laste liikluskasvatusse	29
5.2	Erinevate gruppide osalemine lasteaia liikluskasvatuse korraldamises	30
5.3	Koostööpartnerid liikluskasvatuse alases töös.....	31
6	HINNANGUD MAANTEEMETI PIIRKONDLIKE OSAKONDADE TEGEVUSELE..	33
6.1	Kui piisavaks peetakse Maanteeameti piirkondliku osakonna poolt edastatavat infot?	33
6.2	Liikluskasvatuse alane info, millest tuntakse puudust	33
6.3	Rahuloluhinnang Maanteeameti piirkondliku liikluskasvatuse osakonna tegevusele..	35
6.4	Millega ei olda rahul?.....	36
7	PROBLEEMID, ETTEPANEKUD	38
7.1	Peamised probleemid ja takistused liikluskasvatuse läbiviimiseks lasteaias.....	38
7.2	Peamised liiklusohutusprobleemid lasteaia ümbruses	39
7.3	Instantsid, kellelt oodatakse senisest suuremat abi liikluskasvatuse osas.....	41
8	TÄIENDAVAD KOMMENTAARID JA SOOVITUSED	42
	ANKEET	45

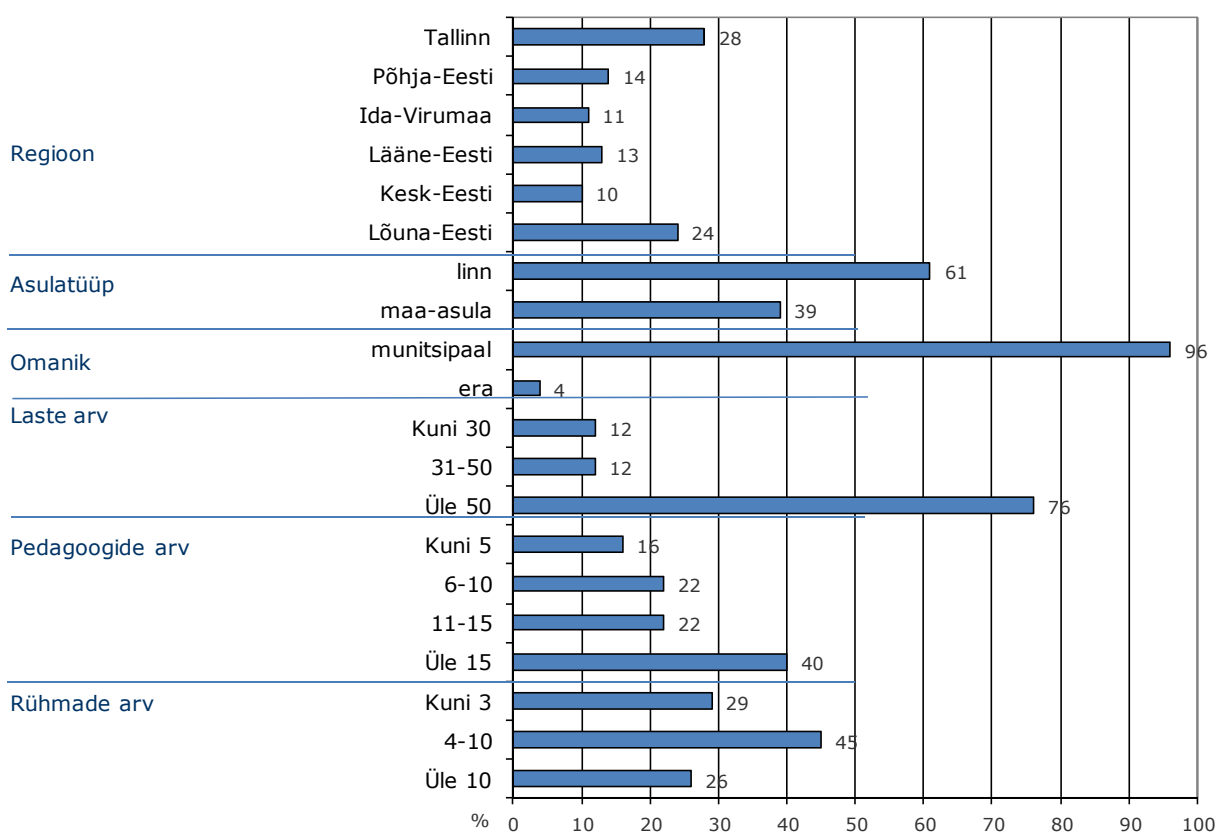
Uuringu läbiviimisest

Käesolev aruanne on koostatud koolieelsetes lasteasutustes läbi viidud küsitluse tulemuste kohta. Uuringu viis läbi Turu-uuringute AS, tulemused kuuluvad tellijale - Maanteeametile.

- Uuringu üldkogum oli Eesti koolieelsed lasteasutused
- Küsitlus toimus veebipõhiselt, vastajatele saadeti veebis iseseisvaks täitmiseks ankeet
- Ankeedid saadeti kõigile lasteasutustele, mille veebiaadress oli leitav EHIS-e andmebaasist või internetist. Kokku saadeti ankeet 525 lasteasutusele, millest täidetult laekus 327 (62%)
- Saatmisel pöörduiti direktori või õppealajuhataja poole, ent vajadusel paluti ankeet suunata antud teemaga rohkem kursis oleva kolleegile. Igast lasteasutusest vastas vaid üks inimene
- Vastamiseks sai valida eesti või vene keele
- Vastajatele, kes tähtjaks ankeeti ei täitnud, saadeti meeldetuletus
- Küsitlus oli anonüümne, vastajate kontaktandmeid ei seota tulemuste analüüsis vastustega
- Küsitlustulemused on kaalutud regiooni, omandivormi ja maa/linna lõikes vastavuses koolieelsete lasteasutuste tegeliku struktuuriga Eestis
- Üldtulemuste maksimaalne lubatud statistiline viga jääb $\pm 3,3\%$ piiridesse, taustrühmade lõikes võib see olla suurem
- Küsitlus toimus 14.-30.05.2012

Vastajaskonna struktuur.

Kõik vastajad n=327

KOKKUVÕTE

Liikluskasvatus kui teema ja eesmärk on kõigis koolieelsetes lasteasutustes (edaspidi: lasteaedades) kirjas põhidokumentides, enamasti mitmes. 90% lasteaedades kajastavad seda õppekavas, 83% (ka) nädalapaanis, enamus veel rühma aastakavades ja aasta tegevuskavas. Märkata on tendentsi, et suuremates lasteaedades kajastatakse liikluskasvatust sagedamini aastaplaanides, väikestes – pigem nädalapaanides.

Otseselt liikluskasvatust koordineerivat isikut või töögruppide omab lasteaedades vähem (36%). Suurtes lasteaedades on neid sagedamini kui väikestes, kuid ka suurtest üle poole (56%) ei oma konkreetset koordineerivat isikut või gruppi.

Rühmaõpetajatele on peaaegu kõigis lasteaedades abiks spetsialiste: kõige sagedamini liikumis- ja muusikaõpetaja (93%), enamuses ka logopeed (57%).

Liikluskasvatus toimub lasteaedades mitmesugustes vormides. Üle 3/4 (79%) lasteaedades viib seda läbi kõiki aineid läbiva teemana. Enamuses lasteaedades on tavaks korraldada liikluskasvatust nädalaid (71%) ja liikluspäevi (52%). Paljudes lasteaedades peetakse liiklusele pühendatud teemapidusid (30%), korraldatakse liikluskuid (11%). 16% lasteaedades käsitleb liiklusega seonduvat lausa omaette aina – eriti suurtes lasteaedades Tallinnas ja Ida-Virumaal.

Liiklus kui omaette aine nädalavakavas on sagedasem III vanuseastmes, kus seda vähemalt kord nädalas praktiseerib ¼ lasteaedades.

Läbiva teemana „Mina ja keskkond“ viiakse liikluskasvatust läbi enamasti vaid 2-3 korda kuus (45%), ent küllalt paljud sagedamini – vähemalt kord nädalas (38%). Liiklusteemat lõimitakse kõigisse ankeedis loetletud valdkondadesse, kõige sagedamini keele ja kõnega seonduvasse ja liikumistundidesse. Suur enamus lasteaedades suudab liiklusteemat kaasata kõikidesse põhilistesse mänguliikidesse. Kõige suuremat tähelepanu pööratakse sellele muidugi automängudes (59% väga suurt tähelepanu), millel järgnevad õue- ja liikumismängud.

Põhiosal lasteaedades (93%) on ühtselt kirjeldatud reeglid kas rühmades, õuealal või territooriumilt väljumiseks, enamasti kõigi 3 variandi jaoks. Kõige sagedamini on reeglid paigas liikumiseks ja käitumiseks rühmades (85%), kõige vähem, aga siiski väga sageli, õuealal (80%).

Lasteaiad on hästi ette valmistatud liikumiseks rühmana väljaspool lasteaia territooriumi. Peaaegu kõik (97%) liiguvad mitme saatjaga, õpetajatel ja lastel on ohutusvestid (vast. 96% ja 94%) ja, nagu juba öeldud, kehtestatud on reeglid. Siiski ei jätku osal lasteaedades ohutusveste mitme rühma üheaegsel liikumisel ning lasterühma saatja koolitus kõigile pedagoogidele on üks olulisematest soovidest, mida vastajad esitasid lahtistes vastustes. Lasterühma saatja koolituse läbimises on suur erinevus suurte ja väikeste ja/või linna- ja maa- lasteaedade vahel: vähemalt mõni pedagoog on saanud koolitust 65% lasteaedades, kus lapsi on üle 50, ja vaid 33% lasteaedades, kus lapsi kuni 30.

Lasteaiad kajastavad meelsasti riiklike kampaaniate temaatikat - kõik lasteaiad on osalenud helkuri ja peaaegu kõik kiivri kasutamise riiklikus kampaanias, ligi $\frac{3}{4}$ ka turvavöö kasutamise alases.

Olulisemaid kitsaskohti liiklussituatsioonides käitumise ja jalgrattasõidu harjutamisel on lasteaedade kesised õuealatingimused koos rahanappusega. Liikumisväljakut omab kõigest 38% lasteaedadest ning statsionaarset liiklusväljakut vaid 12%, veel vähem on teisedatavaid liiklusväljakuid (5%). 35% lasteaedadest ei luba üldse rattasõitu oma territooriumil – enamasti halva, amortiseerunud teekatte tõttu. Mõned lasteaiad käivad rattasõitu treenimas väljaspool oma territooriumi, näit. koolistaadionidel. Vastajate ettepanekutes kõlas lahendusena korduvalt ühise liiklusväljaku rajamine mitme lasteaia peale korraga.

Väga vähestel lasteaedadel on jalgrattaid (13%) või nende juurde kuuluvat varustust. Lapsed saavad harjutada rattasõitu kodust kaasa võetud ratastega (kui üldse saavad).

Kuna jalgrattaga sõiduks puuduvad enamasti vajalikud tingimused, on ka omandatud oskuste mõõtmine/hindamine küllalt suvaline. Otseseid katseid või teste tehakse harva (12% lasteaedadest), enamasti ürituste raames. Põhiliselt tehakse järeltõlki silma järgi, jälgitakse kehtestatud reeglite täitmist (37%).

Laste liikluskasvatuse-alaseid tulemusi kajastatakse peamiselt lapse arengu vaatluse lehel (44%) või väikeses osas lasteaedadest teemana arenguvestluses (22%). Küllalt paljudes lasteaedades liikluskasvatusküsimusi eraldi ei käsitleta, kui mingeid eriolukordi ei teki - sel juhul vesteldakse vanematega vastavalt vajadusele.

Enamus lasteaedadest (79%) on meisterdanud viimastel aastatel ise üht-teist liikluskasvatuse läbiviimiseks. Kõige sagedamini on tehtud lauamänge ja õppemänge (19%), liiklusmärke ja nende aluseid (15%) ning pilte-plakateid-liiklusmappe (14%). 10% lasteaedadest on ise teinud valgusfoore. Osa asju on meisterdatud laste osavõtul.

Maanteeametist on tellinud vahendeid 82% lasteaedadest. 10% lasteaedadest ei ole tellinud sellepärast, et ei ole olnud sellisest võimalusest teadlik. Enamasti tellitakse kord aastas (45%) või harvem (43%). Vahendid, mida tellitakse, on põhiliselt sama liiki, mida ka ise tehakse – lauamängud, liiklusmängud. Palju on tellitud liiklusmärke, töö- ja värvimisraamatuid jms. Oluline artikkel on ohutusvestid, mida mitu korda aastas tellitakse kõige rohkem (31% neist, kes tellivad vahendeid mitu korda aastas).

Õppevahendeid, millest tuntakse täiendavat puudust, oskas nimetada $\frac{2}{3}$ vastajatest. Kõige enam tuntakse puudust suurtest või teisaldatavatest liiklusmärkidest (18%) ning liiklusväljakust, -linnakust või -rajast (15%).

Viimasel 5 aastal ei ole ligi pool lasteaedadest (46%) saanud mingit otsest liiklusalast täiendkoolitust. Kui ka lasteaias on mingit õpet (sh ka konverentsid ja seminarid) saadud, siis enamasti vaid 1-2 inimest lasteaiast. Kõige sagedamini on saadud teadmiste täiendust liiklusteemalisel infopäeval (59%) või ainesektsioonides (44%). Koolituste poolest on väikesed lasteaiad märksa halvemas olukorras kui suured (vastavalt ka maa vrs. linn). Kõige suuremat puudust tuntakse, nagu eespool juttu, lasterühma saatja koolitusest kõigile pedagoogidele asutuses. Väga soovitakse praktilisi näidistunde spetsialistidelt, sh värskaid ideid.

Rohkem kui $\frac{4}{5}$ vastajatest väitis, et lasteaia liikluskasvatuse korraldamises osaleb olulisel määral ka juhtkond ja muu personal peale pedagoogide. $\frac{1}{3}$ lasteaedadest tunnetab lapsevanemate suurt kaasabi liikluskasvatuse korraldamisel, ent rohkem on neid, kes

leiavad, et eeskätt vajaksid koolitust just lapsevanemad. 52% lasteaedades kaasab vanemaid ühistesse üritustesse, ligi pool vastajaskonnast korraldab vanematega arutelusid ja arenguveestlusi.

Kohalike omavalitsuste rolli hindas suureks (hinded 5+4 5-pallisel skaalal) 25%, peaaegu või täiesti olematuks 41% vastajatest.

Põhilisteks koostööpartneriteks liikluskasvatusalases töös kujunesid vastuste summas Maanteeamet, mida mainis 78% lasteaedades, ning politsei (75%). Küllalt olulised on koostööpartneritena ka teised lasteaiad (47%).

Senisest suuremat abi oodatakse eeskätt kohalikelt omavalitsustelt (58%), ligi pool vastajakonnast ka Maanteeametilt (46%), politseilt (45%), lapsevanematelt (41%). Kommentaaride kokkuvõtteks võib öelda, et nii Maanteeametilt kui politseilt soovitakse kõige enam spetsialistide esinemisi lasteaedades, mis pakub suurt huvi lastele ning annab uusi ideid ja praktilisi oskusi pedagoogidele.

Maanteeameti piirkondlike osakondade poolt edastatavat infot vähemalt mõnes liigis pidas piisavaks kokku 86% vastajatest. Kõige parem oli olukord õppematerjalidega (täiesti+pigem piisav info 76%). 3 liigist kõige vähem oldi rahul infoga õppepäevade kohta (59% täiesti+pigem piisav, 34% täiesti+pigem ebapiisav). Vastajate kommentaarides sooviti infot nii õppepäevade kui kampaaniate kohta saada aegsasti, et seda oleks võimalik töökavadesse planeerida. Venekeelsetes lasteaedades sooviti infot vene keeles toimuvate koolituste jms. ürituste kohta. Üldine rahuloluhinnang Maanteeameti piirkondliku osakonna tegevusele oli 4-pallisel skaalal 3,19. Domineeris hinnang „pigem rahul“ (56%). Päris rahulolematuid ei olnud üldse, ent 9% vastajatest ei olnud teadlik sellise üksuse tegevusest. Teadmatus oli keskmisest suurem eriti eralasteaedade grupis.

Peamiste probleemide ja takistustena liikluskasvatuse elluviimisel toodi esile põhiliselt liiklusväljakuga seonduvat (selle puudumine, halb teekate, territooriumi väiksus). 1/5 vastajatest leidis, et takistusi ei ole, kui vaid tahtmist ja pealehakkamist jätkub. Liiklusprobleemidest lasteai ümbruses oli esikohal autotee vahetu lähedus (25%), parkla väiksus või puudumine, ülekäiguraja ja kõnniteede puudumine, autode kihutamine lasteai piirkonnas. Vaid 14% vastajatest leidis, et olulisi probleeme ei olegi.

Tulemuste kokkuvõtteks saab öelda, et enamuses lasteaedades suhtutakse liikluskasvatusse suure vastutustundega ning tundub, et ka loovusega. Suureks takistuseks aga on harjutusväljakute puudumine või nende vilets seisund. Rattasõidu korrapärastatud õpet takistab ka jalgrataste puudumine lasteai omanduses. Suurtes ja/või linnalasteaedades on kasvatustöö täpsemalt reguleeritud ning ka riigipoolne abi (koolitused) on suunatud neile märksa laialdasemalt kui väikestele ja maalasteaedadele. Samas on materiaalsed tingimused liiklusväljakute näol linnades, eriti Tallinnas keskmiselt halvemad kui maalasteaedades.

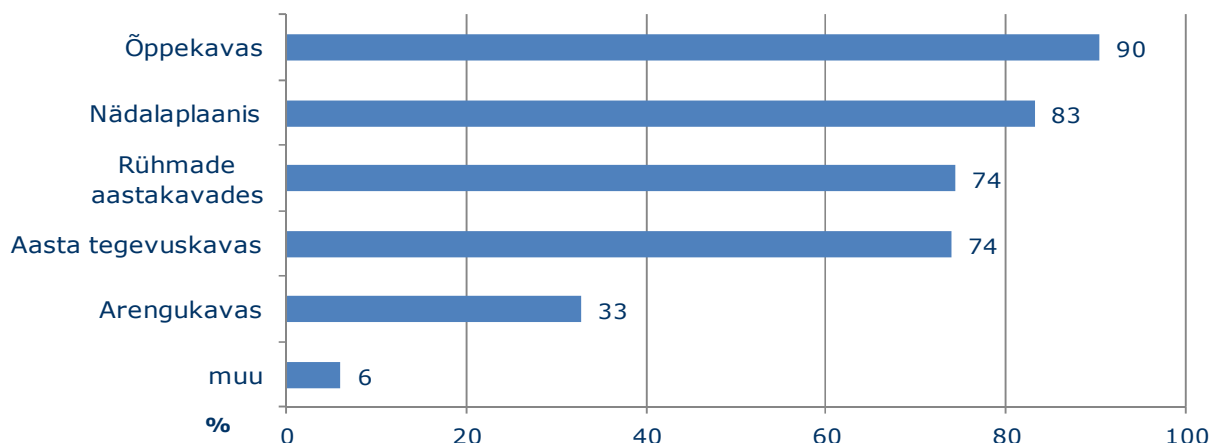
1 LIIKLUSKASVATUSE KOORDINEERIMINE

1.1 Dokumendid, milles liikluskasvatuse teema on eraldi välja toodud

Enamuses koolieelsetest lasteasutustest (edaspidi lihtsustatult: „lasteaedadest“) on liikluskasvatuse läbiviimisega seonduv eraldi välja toodud mitmes dokumendis - kõige sagedamini õppekavas (90% lasteaedadest). Vaid arengukavas on seda mainitud harva - kolmandikus küsitletud lasteaedadest-sõimedest.

Ainult ühes lasteaias vastati, et liikluskasvatust pole eraldi välja toodud: „on läbiv kõikides eelpool nimetatud dokumentides“.

Joonis 1. Dokumendid, milles liikluskasvatus on eraldi välja toodud. Kõik vastajad n =327

„Muu“ vastusena kirjutati juurde:

Kuuplaanides 5 korda

Õppe-kasvatustööpäevikus ja kuuplaanis, nädalplaane ei koostata

Tervise edendamise plaanis 3 korda

Tervishoiutöötaja aastaplaanis

Tervisemeeskonna tegevuskavas

Riskianalüüsis 2 korda

Seostatud turvalisusega

Nädalplaanid, kui on see teema

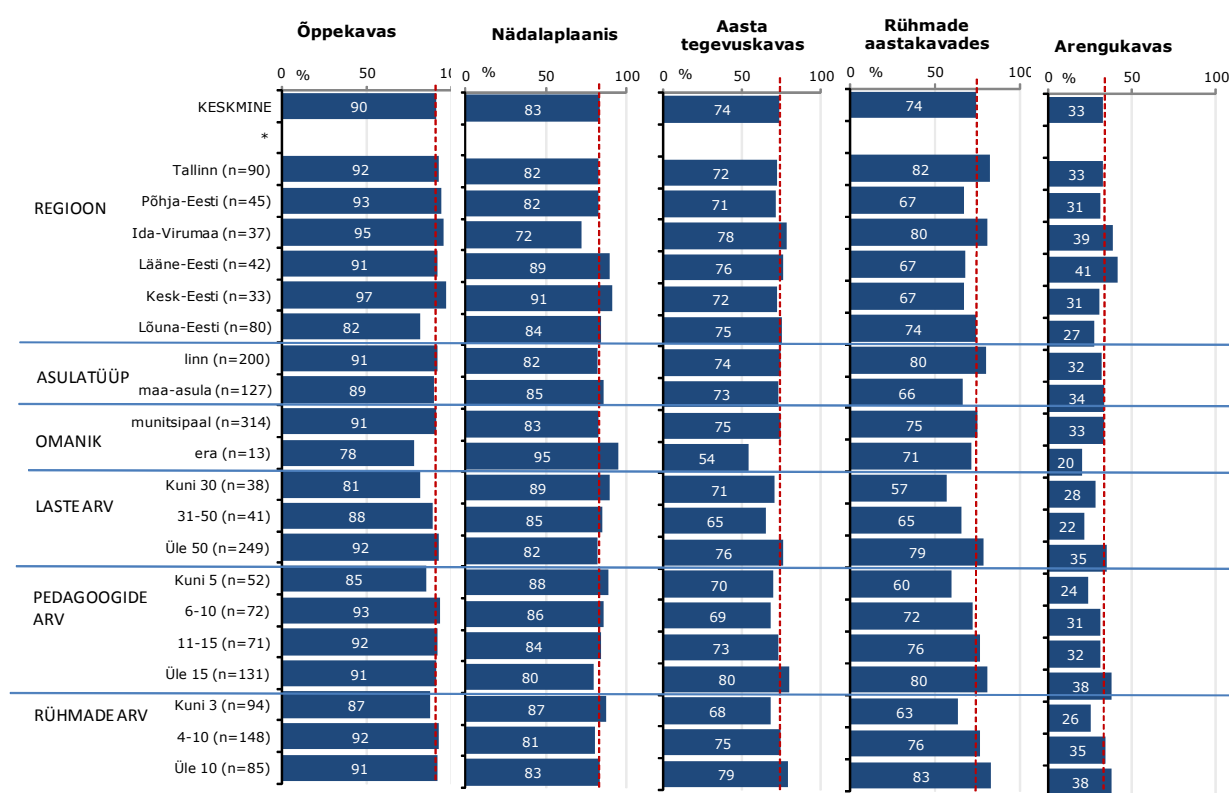
Aastategevuskavas sel juhul, kui on läbivaks teemaks. 2009-2010 aasta oli aastateemaks liiklus

Võrreldes tulemusi taustandmete lõikes eristub kõige enam eralasteaedade grupp. Kahjuks on grupp korralikeks statistilisteks üldistusteks väikesevõitu – koosneb vaid 13 vastajast. Siiski võib selle grupi andmeid võtta kui tõenäolist tendentsi. Võrreldes munitsipaal-lasteaedadega on eralasteaedades liikluskasvatust harvem kirjeldatud põhidokumentides: õppekavas, aasta tegevuskavas ja arengukavas, teistest sagedamini aga lühiajalisemas tegevuskavas - nädalapläänides. Siiski on ka enamuses eralasteaedadest liikluskasvatust kirjeldatud muudeski dokumentides.

Tendents liikluskasvatuse kirjeldamiseks põhiliselt nädalapläänis on omane väikesele, aastakavas aga suurtele lasteaedadele. Üldiselt aga on erinevused taustrühmade vahel väikesed ning, välja arvatud arengukava, kajastab enamuses koolieelsetest lasteasutustest liikluskasvatust kõigis põhidokumentides.

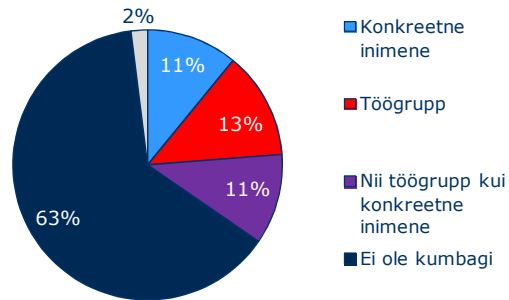
Joonis 2. Dokumendid, milles liikluskasvatust on eraldi välja toodud. n=vastajad antud taustrühmas

1.2 Kes korraldab lasteasutuses liikluskasvatust?

Lasteaiad, kus on olemas liikluskasvatuse eest vastutava inimene ja/või töögrupp, moodustasid kogu valimist vaid veidi üle 1/3, st 36%. 11% valimist omas üheaegselt nii vastutavat isikut kui ka töögruppi. Enamuses lasteaedades aga liikluskasvatuse eest otseselt vastutavat isikut ei ole.

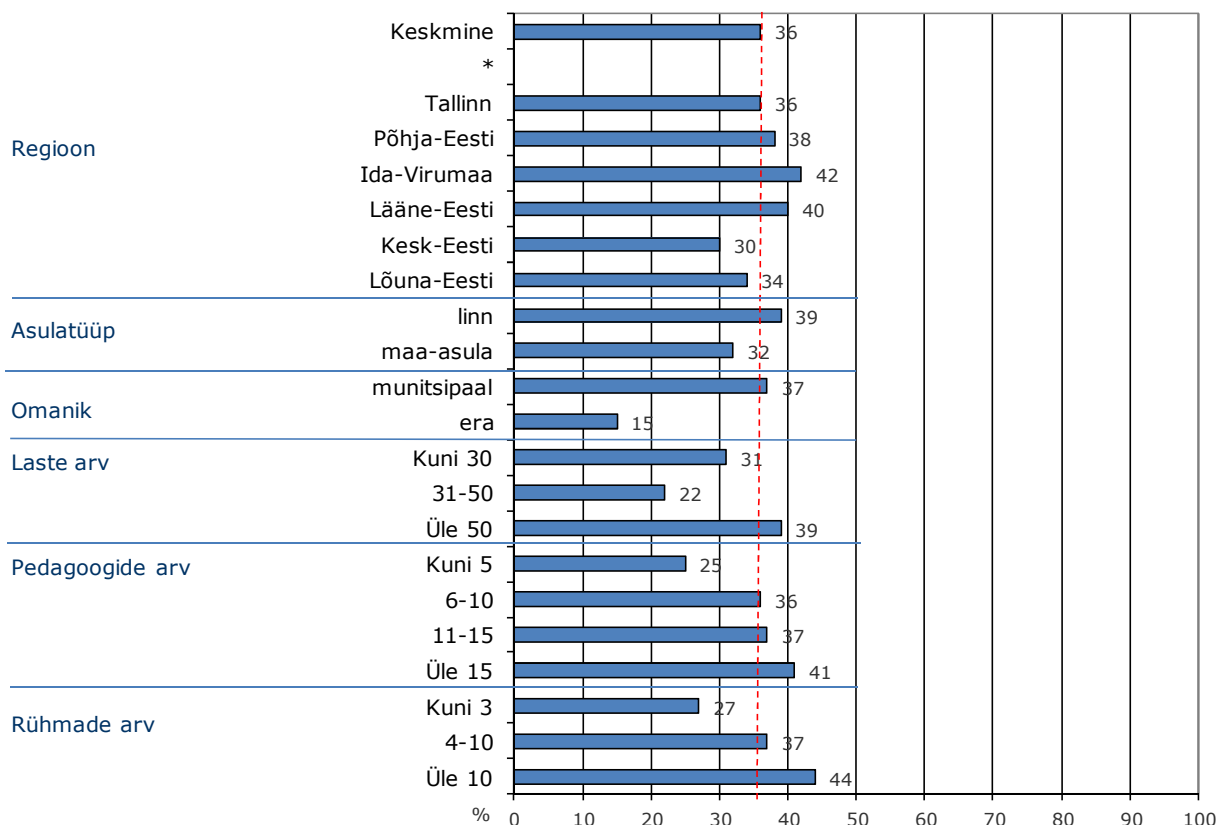
Joonis 3. Liikluskorralduse eest vastutamine lasteaedades. Kõik vastajad n=327

Ka selles küsimuses eristub eralasteaedade grupp, millest vaid 15% omab liikluskasvatuse eest vastutavate töötajate gruppi või isikut. Sellega haakub ka tõdemus, et spetsiaalsed töögrupid või vastutajad on suurematele lasteaedadele tunduvalt iseloomulikumad kui väikestele. Siiski on liikluskasvatusega spetsiaalselt tegelevaid isikuid ka kõige suurema rühmade arvuga lasteaedades (üle 10 rühma) vähem kui pooltel (44%).

Regioonide lõikes on liikluskasvatust vedavaid töötajaid või töögrupe kõige sagedamini väidetavalt Ida-Virumaa lasteaedades (42%), kõige vähem Kesk-Eestis (30%). (Erinevalt muudest regioonidest asub enamus Ida-Virumaa lasteaedades linnades ja/või on suured).

Joonis 4. Lasteaiad, kus on olemas liikluskorralduse eest vastutav isik või töögrupp. Profiil. n=vastajad antud taustrühmas.

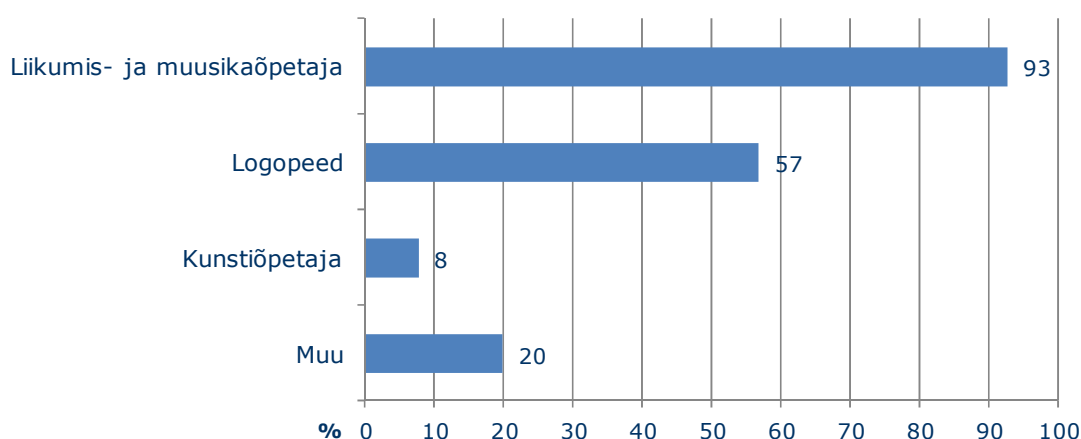
1.3 Rühmaõpetajale tuge pakkuvad spetsialistid lasteaedades

Peaaegu kõigis lasteaedades on rühmaõpetajale abiks liikumis- ja/või muusikaõpetaja(d), enam kui pooltes ka logopeed.

Suured lasteaedad on abijõududega muidugi rohkem kindlustatud kui väikesed. Siiski omab liikumis- ja muusikaõpetajat isegi kuni 30 lapsega ja/või kuni 5 pedagoogiga lasteaedades vähemalt ¾.

Võrreldes era- ja munitsipaallasteaedu ei ole neis muusika- ja liikumisõpetaja seisukohalt vahet. Eralasteaedades on aga mõnevõrra harvem logopeede (45%) ning peaaegu puuduvad kunstiõpetajaid.

Joonis 5. Rühmaõpetajale tuge pakkuvad spetsialistid. Kõik vastajad n=327

Muude tugijõududena

nimetati lisaks:

% lasteaedades

administratsioon	5,5
tervishoiutöötaja	4,6
eripedagoog, individuaalõpetaja	2,1
abiõpetaja	1,7
eesti keele õpetaja	1,5
psühholoog	1,3
ujumisõpetaja, spordispetsialist	1,3

1.4 Liiklusteema käsitlemine lasteaedades

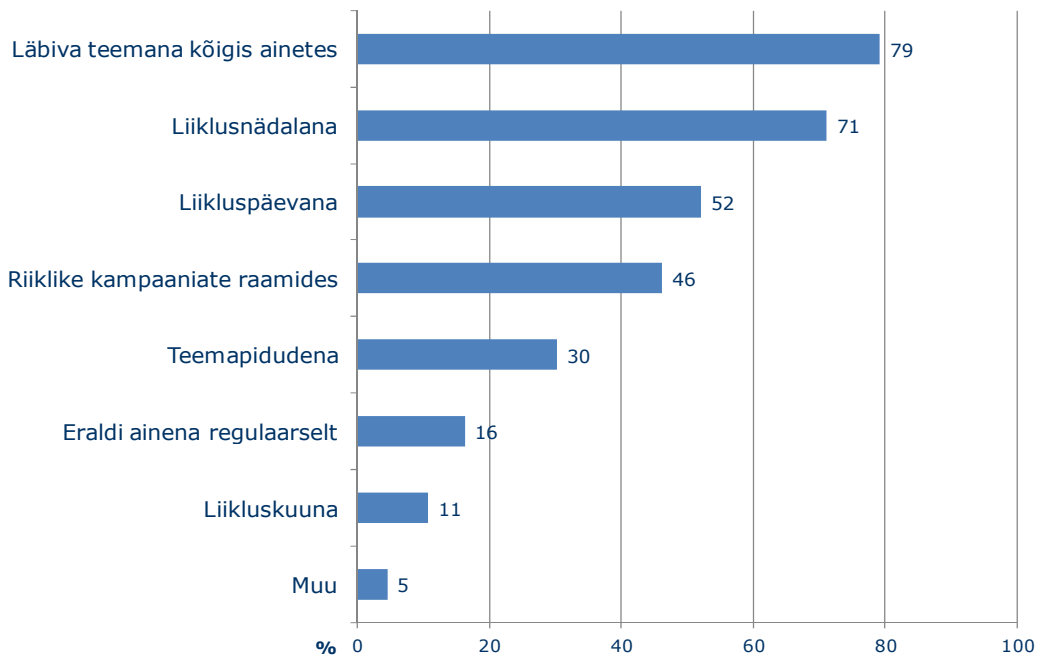
Enamuses lasteaedades viiakse liikluskasvatust läbi mitmes erinevas vormis. Kõiki aineid läbiva teemana toimub liikluskasvatus enamuses - 79% lasteaedades. Lisaks on populaarne liiklusnädalate ja liikluspäevade korraldamine – üle poole lasteaedades. 16% lasteaedades viib liikluskasvatust muu hulgas läbi lausa eraldi ainena. Viimane on keskmisest levinum Tallinnas ja Ida-Virumaal, sagedamini suurtes lasteaedades. Vastavalt on Tallinnas keskmisest vähem lasteaedu, kus liikluskasvatus toimub (ka) kõiki aineid läbiva teema vormis.

Ida-Virumaa grupp paistis silma veel sellega, et liikluspäevade ja liiklusnädalate asemel korraldatakse seal keskmisest märksa enam liiklusainelisi teemapidusid (47%) ning

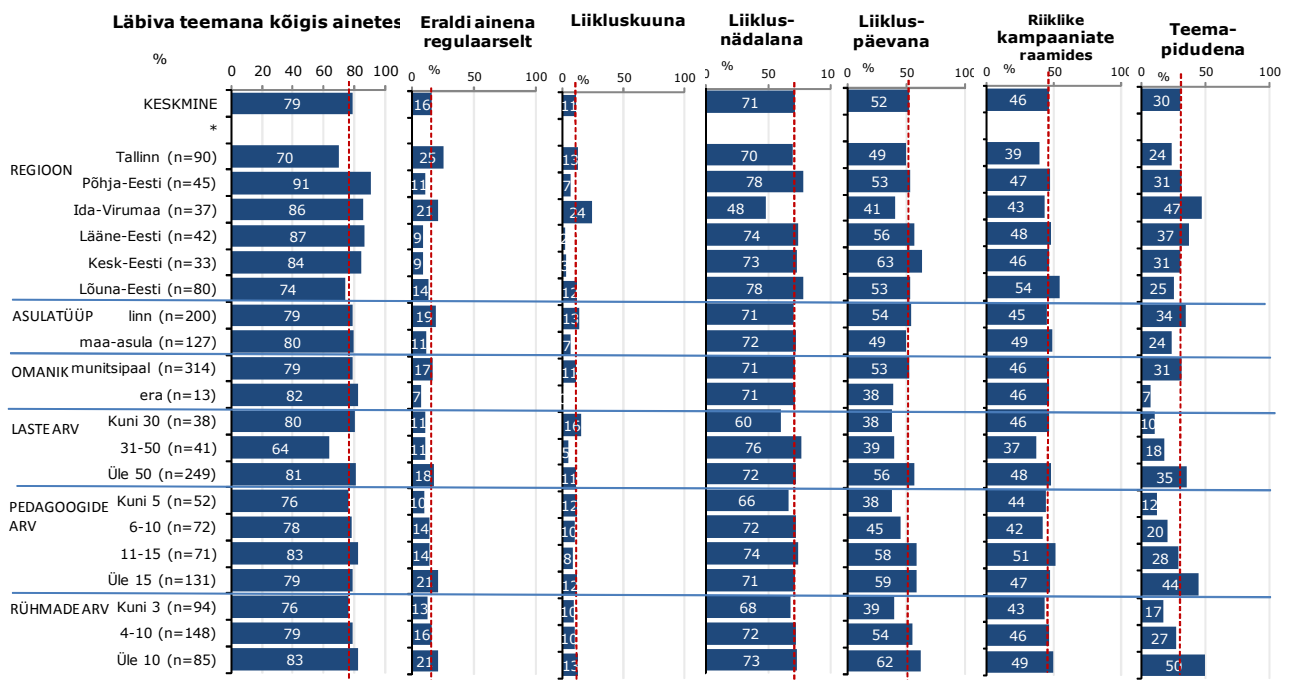
liikluskuid (24% regiooni lasteaedades). Teemapeod on populaarsemad suurtes lasteaedades, väikestes esineb neid harva.

Antud küsimuse puhul kujunes tulemus, et riiklike kampaaniate raamides on liiklusteemat käsitletud vähem kui pooltes lasteaedades (46%) - keskmisest sagedamini mainiti seda varianti Lõuna-Eesti grupis (54%), keskmisest harvemini Tallinnas (39%). Hilisemas küsitluse käigus siiski selgus, et vähemalt mõningates kampaaniates (helkuri, turvavöö kasutamine jms.) on osalenud peaaegu kõik lasteaiaid.

Joonis 6. Liiklusteema käsitlemine lasteaedades. Kõik vastajad n=327

Joonis 7. Liiklusteema käsitlemine lasteaedades. n=vastajad antud taustrühmas

Vastajad kirjutasid omalt poolt juurde:

õppekäikudel

regulaarsed õppekäigud tänaval

praktiliselt iga jalutuskäigu ajal

igal nädalal käiakse asulas jalutuskäigul, kus räägitakse liiklusest

tänaval liikudes alati

enne väljasõite, matku; lasteaia õuealal liiklusreegleid järgides (jalakäijate õigused ja

kohustused, jalgratturite ohutu liiklemine); lapsevanematele helkurite vajalikkuse

rõhutamine

TÕN nädala raames koos vanematega

perepäev

projektides osalemine

mängudes

tervisehommikutel

sobivalt lõimituna teiste teemadega

liikluspetsialistide küllakutsumine lasteaeda

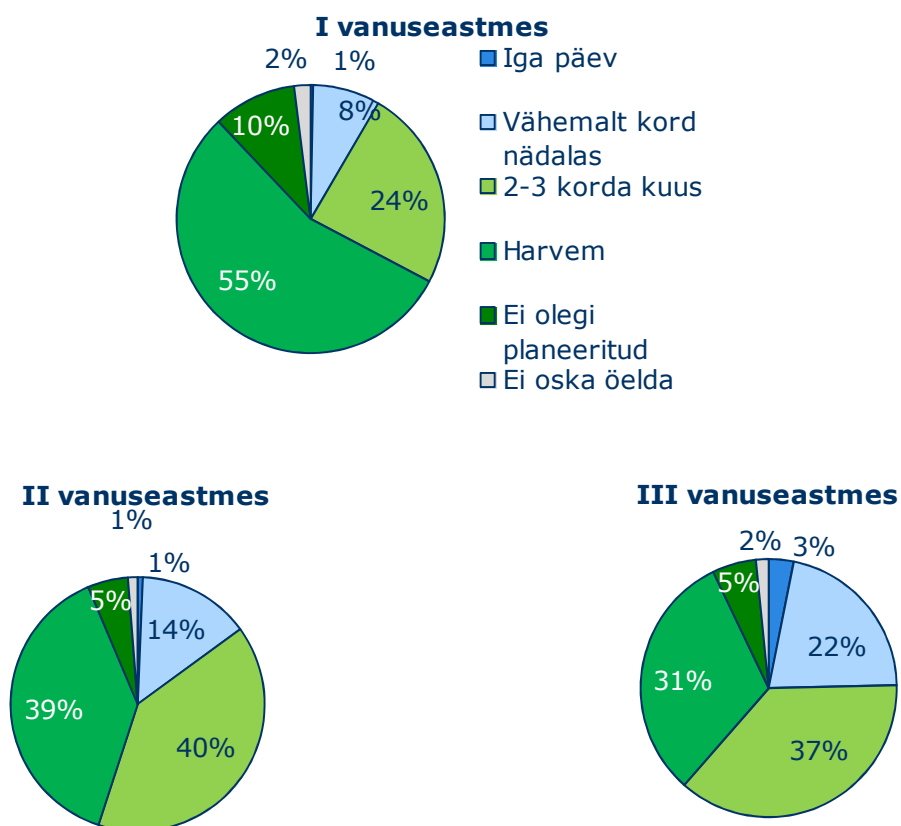
järjepidevalt läbib tegevusi ja muidugi ka siis kui mingi teema on aktuaalne ja vajab

kordamist - kiivri kandmine, helkur jne

igapäevastes tegevustes erinevate meelte kaudu

1.5 Liiklusteema kui omaette aine nädalakavas

Joonis 8. Liiklusteema planeerimine nädalakavasse. Kõik vastajad n=327

Mida suuremate lastega on tegemist, seda sagedasemaks muutub liiklusteema otsene käsitlemine. Kui pisikestega (I vanuseaste) käsitleb liiklusohutusega seonduvat plaanipäraselt vähemalt paar korda kuus 1/3 lasteaedadest, siis III astmes juba ligi 2/3 (62%). Vaid üsna väike osa lasteaedadest ei planeeri seda otseselt nädalakavasse.

Valimi taustrühmadest olenevalt mingeid silmapaistvaid trende käitumises selle uuringu põhjal välja tuua ei saa.

1.6 Liiklusteema käsitlemine erinevates valdkondades

Vastajatelt küsiti, kui sageli käsitletakse liiklusega seonduvat lõimituna mitmesugustesse ainetundidesse ja valdkondadesse.

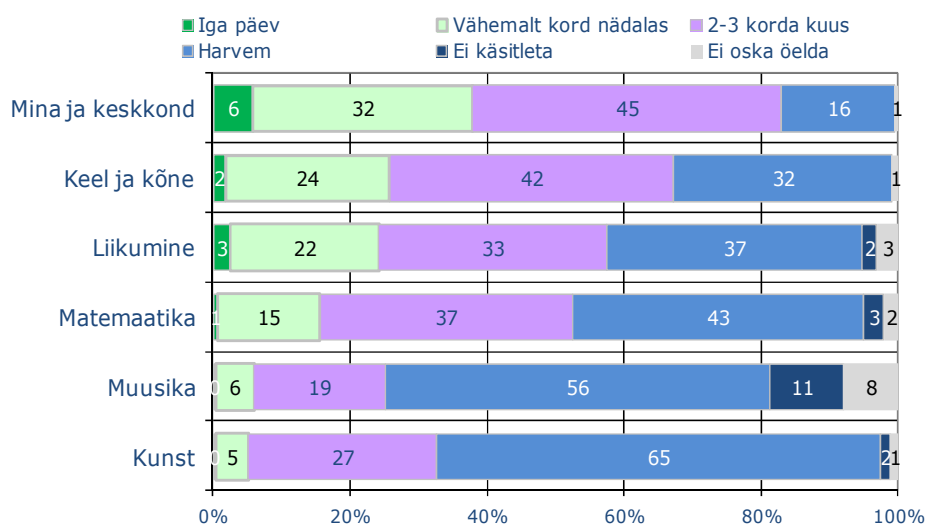
Selgus, et suuremas osas lasteaedadest viiakse liikluskasvatust väidetavalt läbi kõigis ankeedis loetletud valdkondades, kuigi enamasti mitte kuigi sageli.

Eespool vastas vaid 79% küsitlenuist, et viivad liikluskasvatust läbi kõiki aineid läbiva teemana. Sageduse mõõtmisel selgus, et kuigivõrd toimub liikluskasvatust läbiva teema „Mina ja keskkond“ raamides siiski peaaegu kõigis lasteaedadest, kuigi teatud osas nii harva, et seda ongi raske läbivaks pidada. Enamasti (45%) käsitletakse teemat läbivana 2-3 korda kuus. Rohkem kui 1/3 lasteaedadest tegeleb liikluskasvatusega läbi teemana vähemalt kord nädalas, 6% koguni iga päev.

Kõigis lasteaedadest kuulub liikluskasvatust ka keelele ja kõnele keskenduvatesse tegevustesse, kuigi enamasti mitte nii sagedasti. Üle poole küsitlenuist suudab liiklusohutust põimida mitu korda kuus ka liikumis- ja matemaatikatundidesse ning vähe on neid, kes seda neis üldse ei tee.

Vaid muusika- ja kunstiõpetusse lõimitakse liiklust enamasti harva, kui üldse, ent leidub neidki lasteaedu, kus see toimub vastajate sõnul iga nädal.

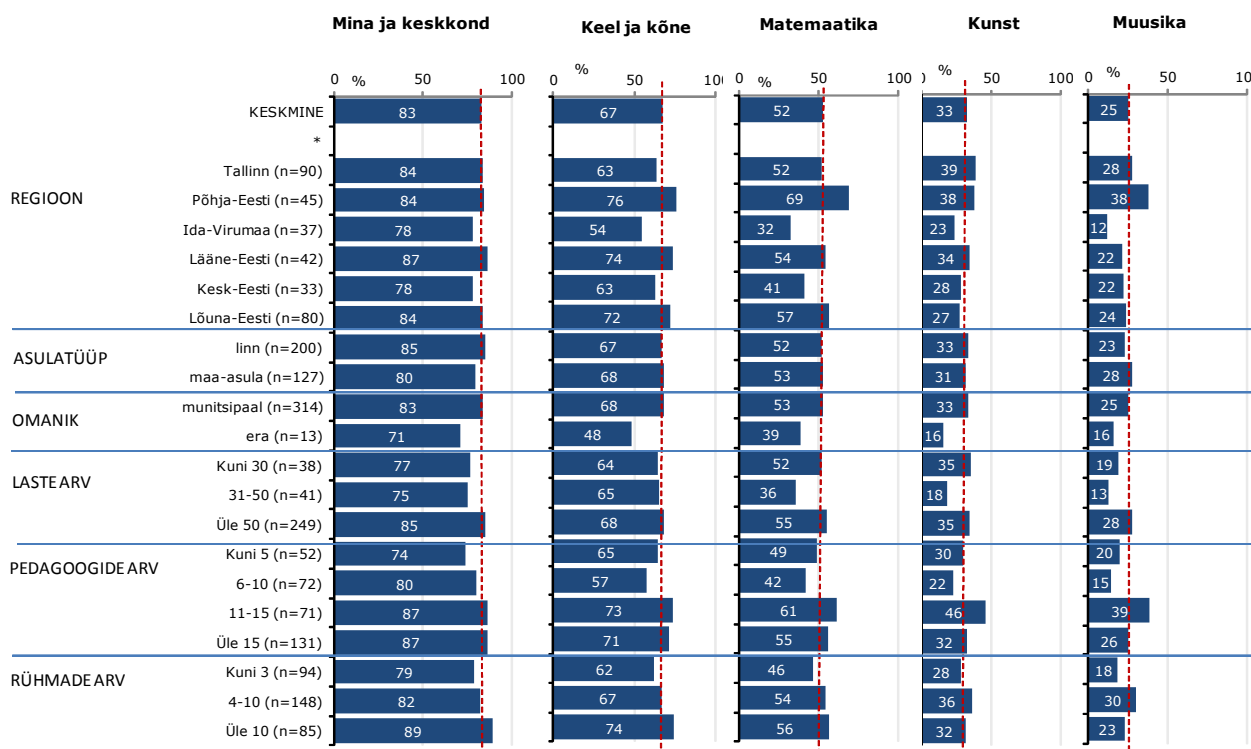
Joonis 9. Liiklusteema ainetundidesse ja valdkondadesse lõimimise sagedus. Kõik vastajad n=327

Tulemuste vaatlus taustrühmade lõikes näitab taas, et vähemalt plaanijärgselt lõimitakse liikluskasvatust muude valdkondadega suurtes lasteaedadest (suurema pedagoogide ja eriti rühmade arvuga) rohkem kui väikestes. Regioonidest paistavad silma Põhja-Eesti asulad ja

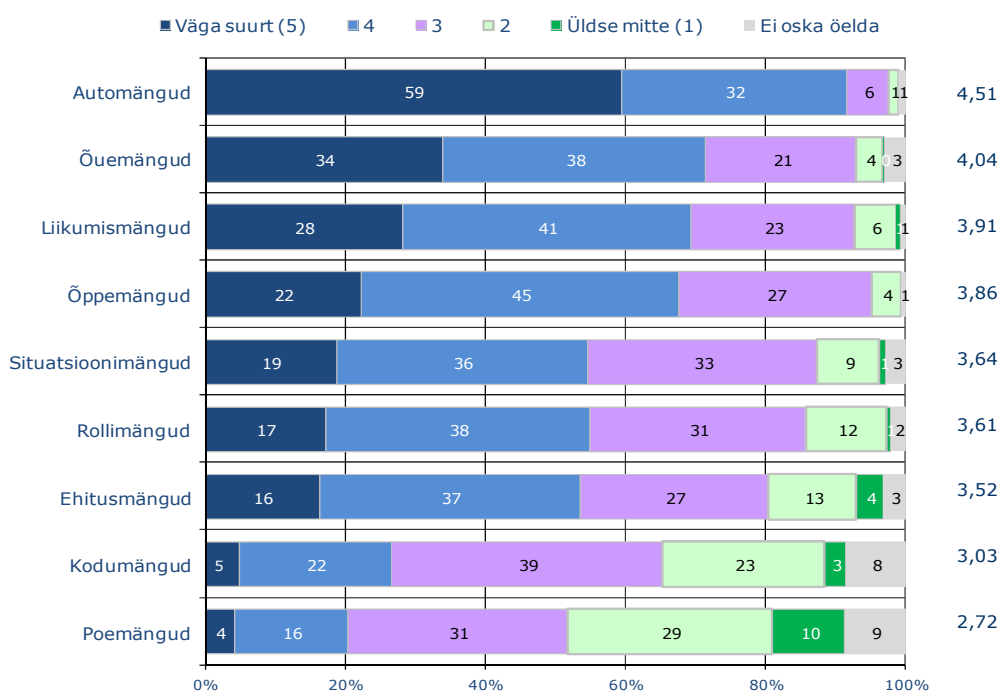
väikelinnad, Lääne- ja Lõuna-Eesti. Harvem kinnitati lõimimist Kesk-Eesti ja Ida-Viru lasteaednike seas. Ka eralasteaedade grupis olid tulemused kokkuvõttes keskmisest tagasihoidlikumad.

Joonis 10. Liiklusteema lõimimine ainetundidesse ja valdkondadesse vähemalt mõned korrad kuus. n=vastajad antud taustrühmas

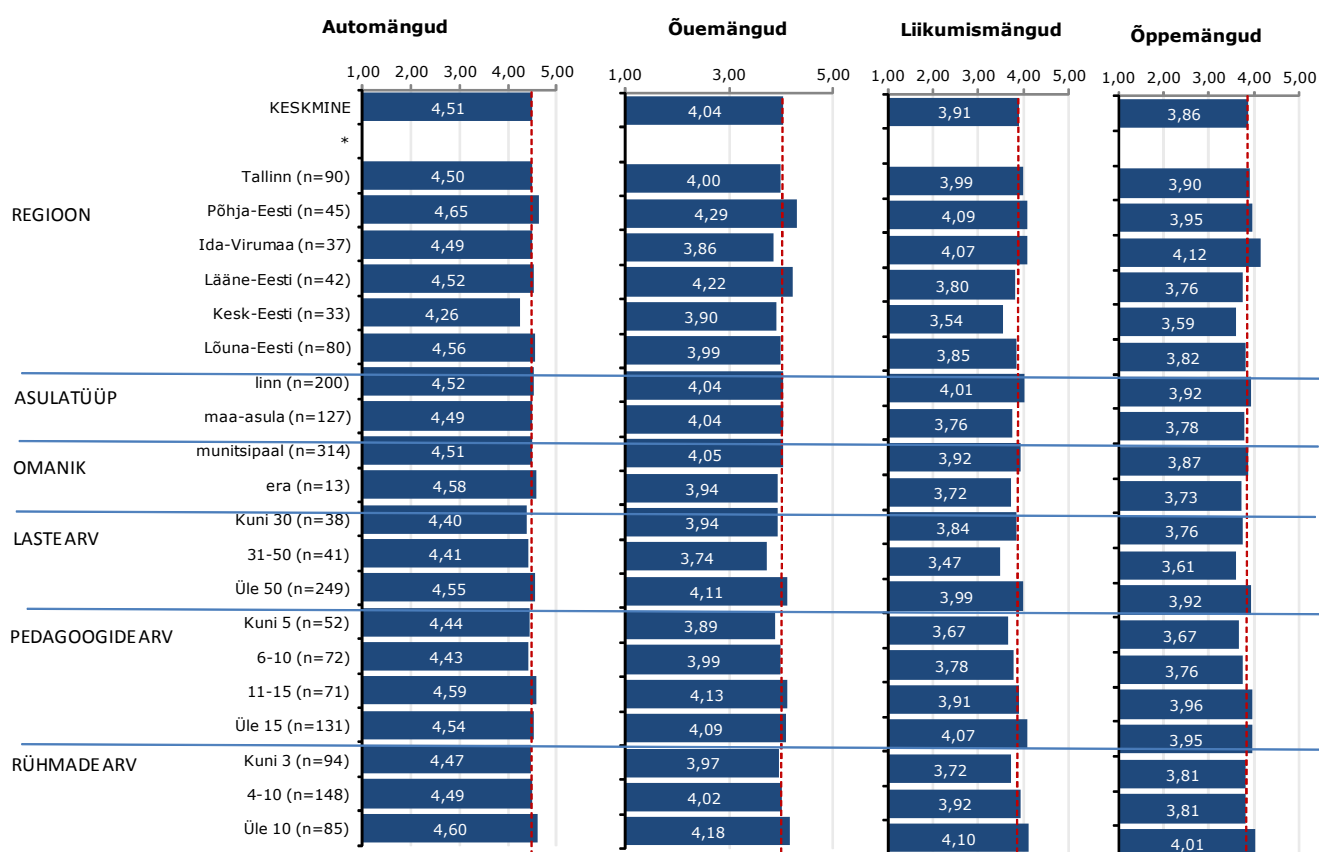
1.7 Liiklusteema lõimimine mängudesse

Joonis 11. Kui suurt tähelepanu pööratakse liikluskasvatusele mängudes? n=kõik vastajad

Küsitlusest selgus, et ei ole mänge, millesse hea tahtmise korral ka liiklusaspekti sisse põimida ei saaks. Kõige levinum on liikluskasvatus läbi automängude, kus 91% lasteaedades pöörab sellele väga suurt või suurt tähelepanu. Ka õue- ja liikumismängudes on liiklusteel enamasti oluline koht (vastavalt 72% ja 69%). Vaid ehitus-, kodu- ja poemängude puhul leidub lasteaedu, kus liikluskasvatusele üldse ei mõelda, kuigi enamuses seda suuremal või vähemal määral siiski tehakse.

Joonis 12. Kui suurt tähelepanu pööratakse liikluskasvatusele mängudes? Skaala 1-5 keskmiste põhjal. (5=pööratakse liikluskasvatusele väga suurt tähelepanu...1=ei pöörata üldse tähelepanu). n=vastajad antud tastrühmas

Jooniselt 12, kus on esitatud liiklusega kõige sagedamini seotud mängude keskmised tulemused tastrühmade lõikes, on näha, et auto- ja õuemängude puhul on erinevused tastrühmiti üsna väikesed. Liikumismängude puhul on juba selgemalt näha, et linnades ja vastavalt suurtes lasteaedades (üle 10 rühma ja/või üle 50 lapse) tegeldakse liiklustemaatikaga süstemaatilisemalt või sihiteadlikumalt kui väikestes ja/või maalasteaedades.

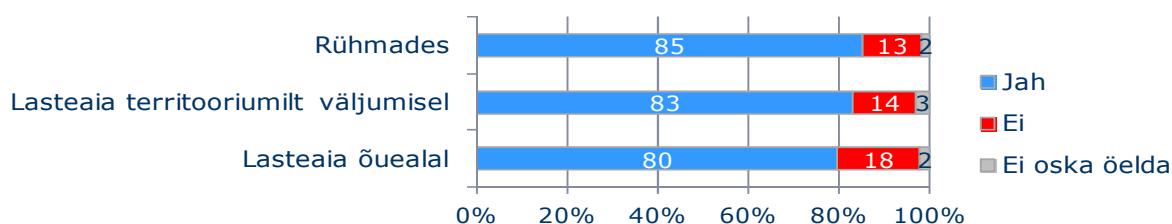
1.8 Lasteaedades liikumiseks ja käitumiseks ühtselt kirjeldatud reeglid

Vähe oli neid lasteaedu, kus puudusid ühtselt kirjeldatud liikumis- ja käitumisreeglid. Kõige sagedamini kehtisid need rühmasiseseks tegevuseks (85%) ja territooriumilt väljumiseks

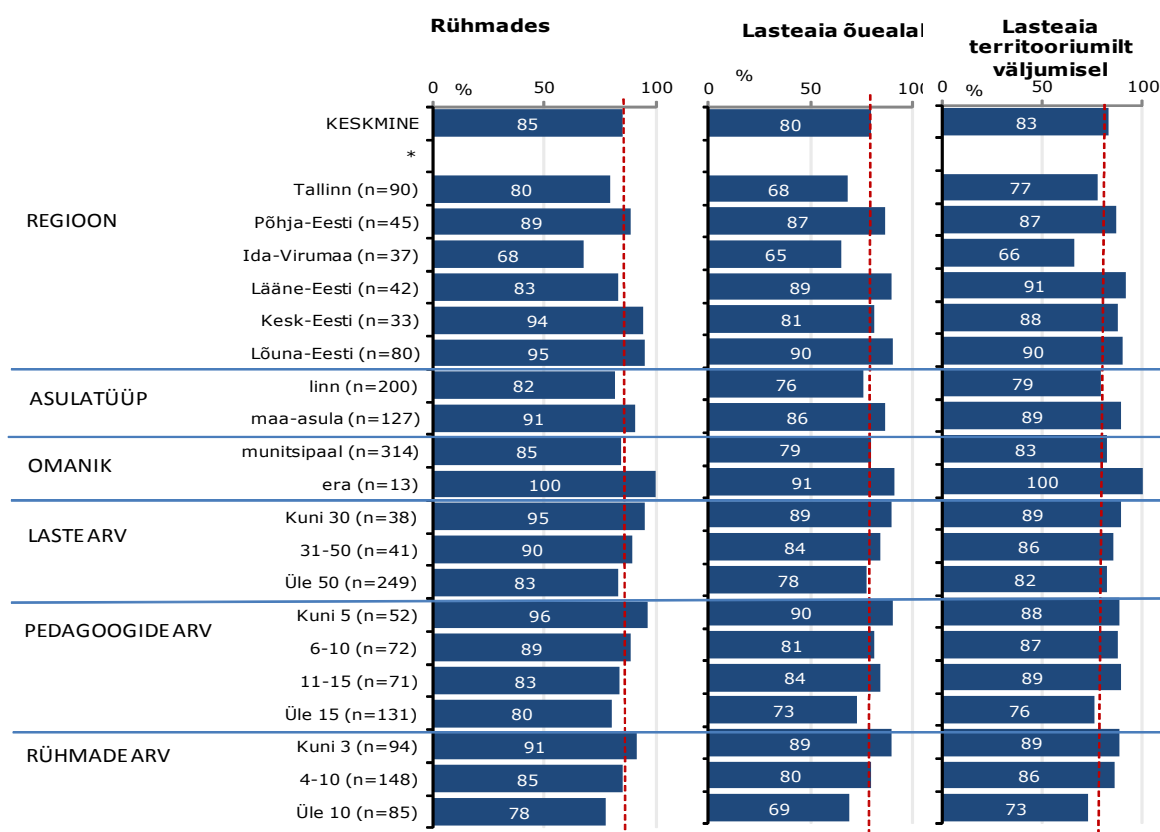
(83%). Pisut vähem, kuid siiski suur enamus lasteaedu on kehtestanud kindlad reeglid õuealal tegutsemiseks (80%).

Joonis 13. Ühtselt kirjeldatud liikumis- ja käitumisreeglid. n=kõik vastajad

Kui varem käsitletud tegevus ja põhimõtted olid kavakindlamalt paika pandud suuremates lasteaedades, siis nüüd ilmneb vastupidine tendents: just väiksemates ja maal või asulates paiknevates lasteaedades on ühtsed liikumis- ja käitumisreeglid kirjeldatud sagedamini kui linnas ja/või suurtes lasteaedades. Eriti reguleeritud on laste liikumine eralasteaedades. Regiooniti on keskmisest vähem vastavat regulatsiooni Ida-Virumaa ja Tallinna lasteaedades.

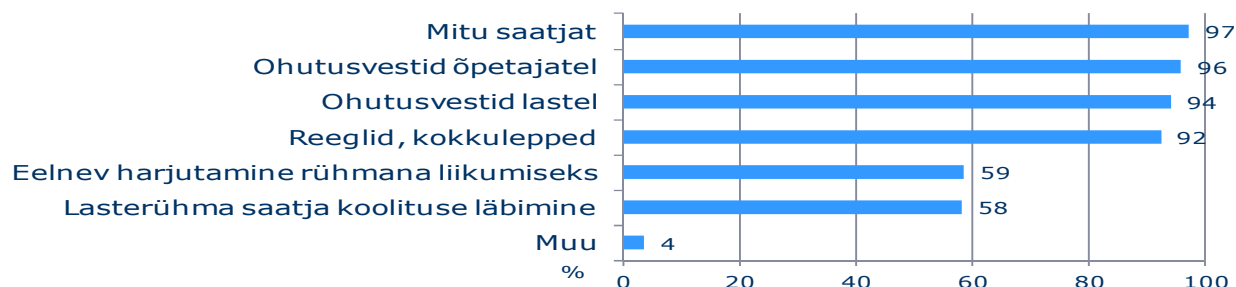
Joonis 14. Ühtselt kirjeldatud liikumis- ja käitumisreeglid. n=vastajad antud taustrühmas

1.9 Lasterühma liikumine väljaspool lasteaia territooriumi

Peaaegu kõik lasteaiad rakendavad põhilisi liiklusohutuse tagamise nõudeid liikumisel väljaspool lasteaia territooriumi – kaasas on mitu saatjat, nii lapsed kui õpetajad kannavad ohutusveste, käitumise osas on paika pandud reeglid või kokkulepped. Enamuses lasteaedades ka harjutatakse ettevalmistavalt rühmana liikumist ning saatjad on läbinud vastava koolituse.

Joonis 15. Liiklusohutuse tagamine lasterühma liikumisel. Kõik vastajad n=327

Omalt poolt lisasid vastajad („muu“):

territooriumilt lahkuvate laste nimekiri koos vanemate allkirjadega

Stopp märk kaasas

sama marsruudi regulaarne läbimine, teekonna käigus pööratakse laste tähelepanu erinevatele liiklussituatsioonidele samas kohas

ohutuma liiklemisteede valimine

liikluse reguleerijaga liikluse tõkestamine väljaspool ülekäigurada

käitumine koolibussis

jalutususs

noorematel jalutuspael (igal lapsel oma aas, millest kinni hoiab)

Ent:

ohutusvestid on ühe maja lastel kahest

lasterühma saatja koolituse ei ole läbinud kõik pedagoogid

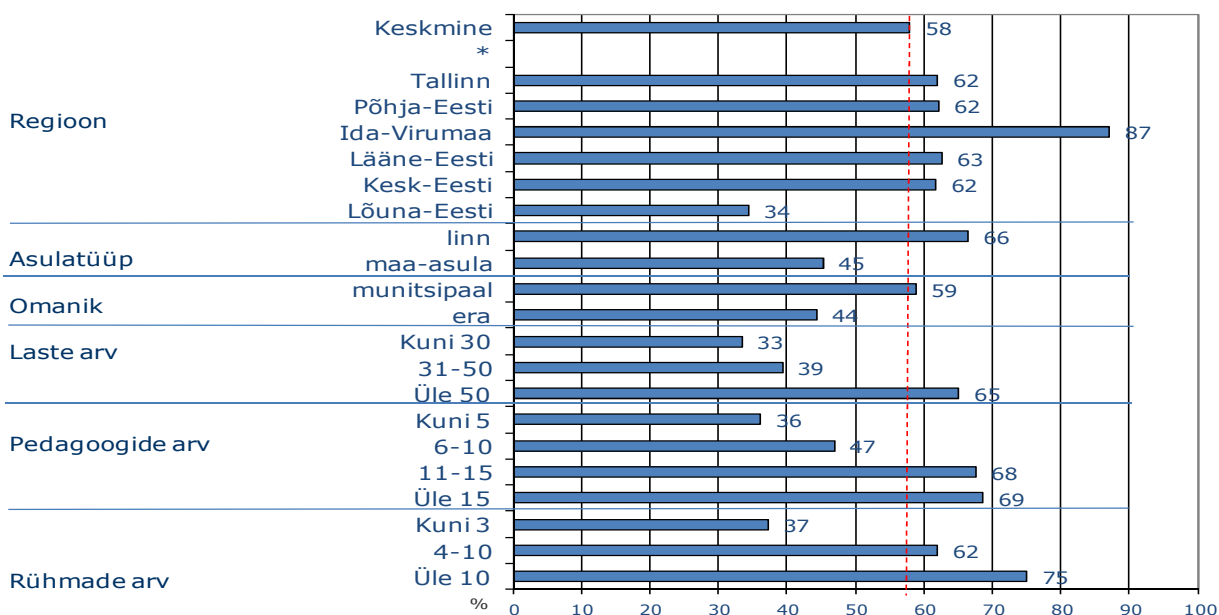
ainult mõnel õpetajal koolitus

Kuigi mingi kogus laste ohutusveste on peaaegu kõigil lasteaedadel, ei ole neid sageli nii piisavas koguses, et jätkuks kõigile - nagu selgus vastajate hilisemates kommentaarides.

Lasterühma saatja koolitust on läbitud linnalasteaedades palju enam kui maal. Eralasteaiad on saanud koolitust keskmisest tunduvalt vähem. Suur vahe on selles küsimuses suurte ja väikeste lasteaedade vahel. Vastajate kommentaaridest muudele küsimustele ilmnis, et saatjakoolituse täiendav vajadus lasteaedades on suur.

Regioonidest on suurim vastavat koolitust saanud lasteaedade osakaal Ida-Virumaal (87%), väikseim Lõuna-Eestis (34%).

Joonis 16. Lasterühma saatja koolituse läbimine. n=vastajad antud taustrühmas

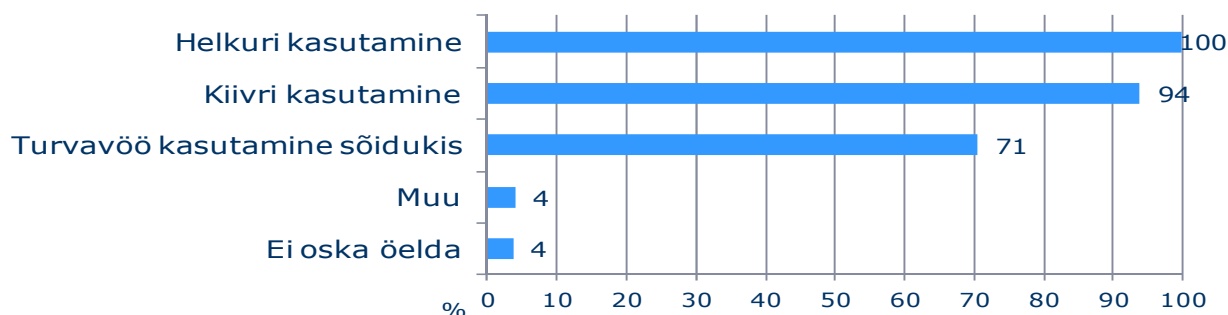

1.10 Riiklike liiklusohutuskampaaniate kajastamine

Vastajatelt küsiti, milliste riiklike liiklusohutuskampaaniate temaatikat on nende lasteaias kajastatud viimase 2 aasta õppeprotsessis.

Kuigi veidi varem vastas vaid 46% vastajatest, et nad kajastavad liiklusteemat riiklike kampaaniate raamides, selgus nüüd, et helkuri kasutamise kampaaniat on kajastanud kõik küsitletud lasteaiad, peaaegu kõik ka kiivri ja suur enamus turvavöö kasutamist

Joonis 17. Riiklike liiklusohutuskampaaniate kajastamine viimase 2 aasta jooksul. Kõik vastajad n=327

„Muu“ all kirjutati:

rattaga liiklemine

ratas ja ratta varustus

ratta korrashoid, "sebra" ületamine

ohutu ja reegleid arvestav jalgrattasõit

jalgratturi ohutus

helkurvesti kasutamine, ohutu jalgrattasõit, sebra

liiklusmärgid

liiklus lasteaias õuealal

liiklemine tänaval, valgusfoor

turvavöö kasutamine

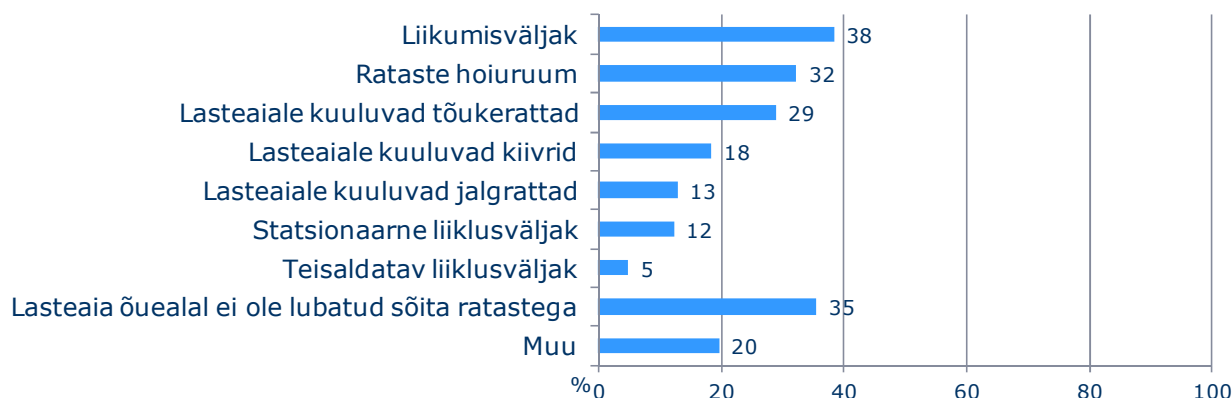
raudteeohutus ja käitumine

evakuatsioon

Taustühmade vaatluses suuri erinevusi ei ilmnunud. Võib küll öelda, et turvavöö kasutamise osas olid kõige aktiivsemad olnud Kesk- ja Lõuna-Eesti taustühmad (vast. 82% ja 77%). Keskmisest veidi harvem oli seda kampaaniat kajastatud eralasteaedades (55%).

1.11 Lasteaias loodud tingimused rattaga sõitmiseks

Joonis 18. Lasteaias loodud tingimused rattaga sõitmiseks. Kõik vastajad n=327

Materiaalsed võimalused rattasõidu harrastamiseks on lasteaedadel tagasihoidlikud. Enamusel lasteaedadest puudub nii liikumisväljak (puudub 62%) kui liiklusväljak (88%). Teisaldatav liiklusväljak on vaid 5%-l lasteaedadest. Ka tõuke- ja eriti jalgrattaid ning harjutamiseks vajalikke kiivreid on vaid vähestel lasteaedadest. Rattasõitu harjutatakse kodust kaasa võetud jalgrataste ja kiivritega, enamasti lasteaia õuealal selleks kujundatud rattarajal. Kolmandikus lasteaedadest on ka õuealal rattaga sõitmine keelatud – osalt viletsa teekatte tõttu, osalt teiste laste ohutuse tagamiseks.

Levinud on kindlate rattapäevade kehtestamine rühmadele ning paika pandud reeglid (enamasti kiivri olemasolu). Oma liiklusväljaku puudumist korvatakse mõningail juhtudel kooli, omavalitsuse vms. staadioni või väljaku kasutamisega. Vastajate kommentaarides pakuti lahendusena ühiste liikumisväljakute või liikluslinnakute loomist kogu piirkonna lasteaedadele.

Avatud vastustes kirjutati vastusevariandina „muu“:

Sõita on lubatud kiivri olemasolul (laps peab ise kaasa võtma)

On lubatud sõita, kui lapsel on olemas kiiver

Lubatud on sõita jalgrattaga ainult siis, kui kiiver on kodust kaasa võetud

Lubatud oma tõukerattad koos kiivriga

Lastele kuuluvad rattad ja tõukerattad (viimased eriti popid ja ringis 20 korruga) õues sõitmas, kuid kõigil sõitjail on oma kiivrid peas. Õueala on asfalteeritud, liiklusväljaku rajamine alles plaanis

Lastele kuuluvad jalgrattad ja kiivrid

Laste oma jalgrattad ja oma kiivrid

Lapsel on oma ratas koos turvavarustusega

lapsel oma jalgratas + kiiver (kohustuslik), rataste jaoks rattahoidjad, igal rühmal kindel rattapäev

Lapsed võtavad kodust rattad kaasa koos kiivritega

lapsed toovad rattad kaasa kodunt

Lapsed sõidavad isiklike ratastega, kõik peavad kandma kiivrit

Lapsed oma ratastega tohivad sõita, kui kiiver peas

Kui vanemad toovad kiivri kaasa, siis lubame

Kodust kaasa võetud jalg- ja tõukerattad, kui kiiver on kaasas

Jalgratturil kohustuslik kanda kiivrit

Isiklik jalgratas ja kiiver

Jalgrattarada ja väga palju kodust toodud rattaid. Kehtib reegel, et ilma kiivrita rattaga sõita ei tohi.

Jalgrattapäevad (rühmade kaupa harjutamine isikliku ratta ja turvavarustusega)

Igal rühmal on oma jalgrattapäev, mil laps võib kaasa võtta oma ratta eeldusel, et kannab kiivrit.

Igal lapsel on kaasas oma ratas-jalgratas, tõukeratas

Rattaga saab sõita asfalteeritud kõnniteel

Lapsed sõidavad asfalteeritud teedel lasteaia õuealal

Üks osa õuealast on kokkuleppeliselt ratastega sõitmiseks

Õuealal on kehtestatud ühtne kodu-ratastega sõitmise kord (kindel ala, kindlad kuupäevad, turvavarustus)

Lubatud sõita õuealal varustust kandes ja reegleid järgides

Liiklusväljak on tehtud vanale asfaldile ja seetõttu ära kulunud, lasteaia hoovis tohib sõita ettenähtud alal tõukerastega

Lastel on lasteaia kaasas isiklikud jalgrattad, mida kasutatakse õuealal, kuhu on plaanis mingisuguses osas märgistada teerajad (ringtee, sebra) ja paigaldada liiklusmärgid. Täismahus liiklusväljakut pole plaanis rajada, kuna see oleks võimalik vaid parkimisplatsile, mistõttu halveneksid väga oluliselt parkimistingimused.

Lasteaia õuealal, st kõnniteel ja pisut ka murul on lubatud rattaga sõita (kiivri olemasolul)

Lasteaia õuealal

Lasteaia maja ümber

Lapsel on õigus sõita õuealal, kui tal on kiiver ja ta arvestab ohutu liiklemise reeglitega, mis on eelnevalt kokku lepitud.

Kindlaks määratud ala ja igal rühmal kindel aeg selle kasutamiseks

Aiarühmadel on igal rühmal eraldi rattapäev üks kord nädalas selleks ettenähtud piirkonnas õuealal õpetaja järelvalve all

Tõukerattaga lubame sõita ainult spordiväljakul

Statsionaarne liiklusväljak on tulekul

Ministaadion

Rattasõidu rada

Rataste hoidmiseks varjualune, rattatee

On olemas märgistatud rattasõidurada ja rattahoidik ratastele

Märgistatud jalgrattateed ja kokkulepitud reeglid jalgrataste kasutamiseks

Liiklusrada vanematele ja noorematele lastele jalgrattaga sõiduks, jalgrattahoidjad õuealal

Lapsed toovad kodust kaasa ratta/kiivri. Lasteaial korralik kuur rataste hoiuks. Lapsed sõidavad märgistatud rajal asfaltteel ümber maja. Märgistatud teeosa jalgrattale, teine pool jalakäijale

Lapsed sõidavad õpetajate järelvalve all asfalteeritud teel lasteaia territooriumil.

Kõigil on isiklikud kiivrid, rattarada igas tiivas

Kokkulepitud jalgrajad

Kahesuunaline rattatee

jalg- ja tõukerattaga sõitmiseks eraldatakse rada

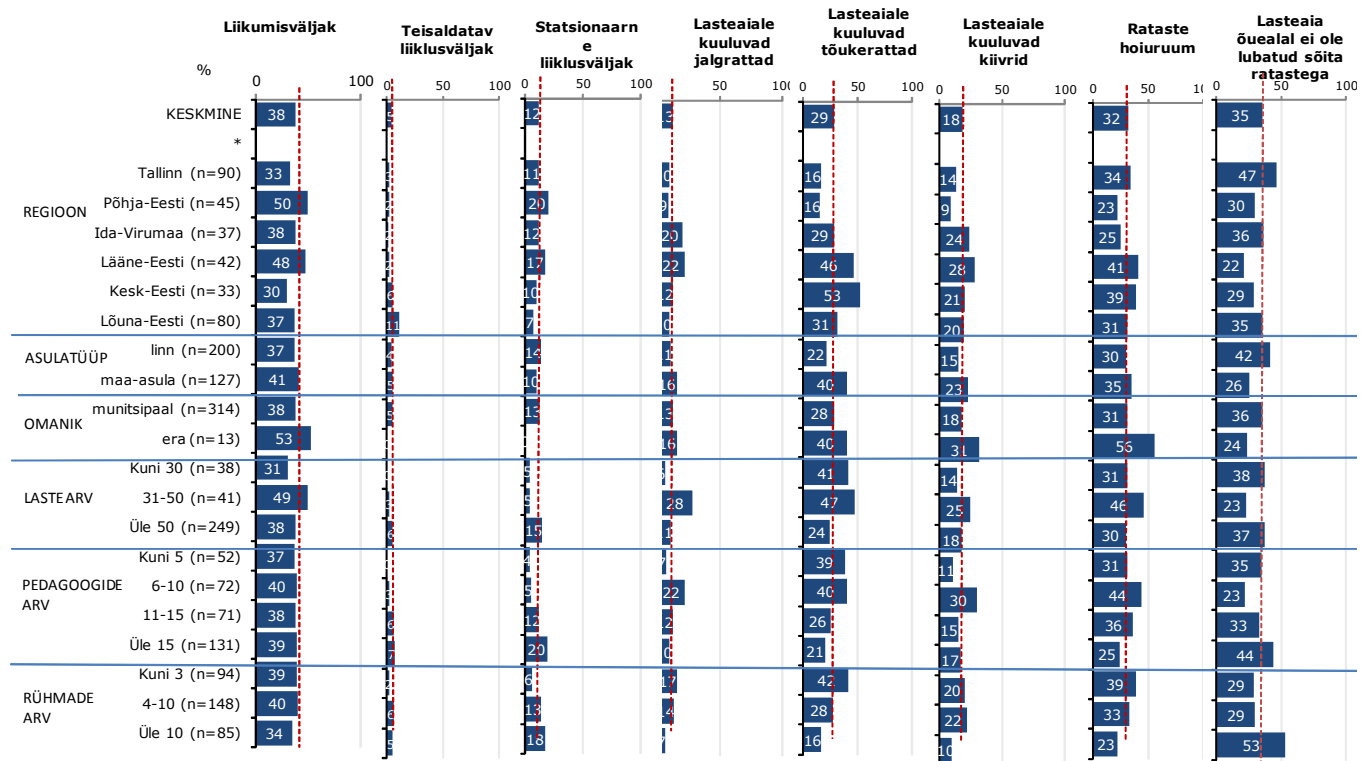
Isiklikud rattad. Igal rühmal on oma jalgrattapäev, sõita tohib ainult kiivriga. Selleks on ettenähtud jalgrattatee õuealal

Õuealade katteid ei peetud liiklusväljaku kujundamiseks sobivateks. Liiklus õuealal on õpetajate omavaheliste kokkulepete/reeglite tulemus

Võib sõita ainult abiratastega rattaga

Rühmadel kindel päev jalgrattaga sõitmisel ja kindel nõue turvavarustusele
 Rattapäevad rühmadele
 Rattapäev lasteaias on kolmapäev
 Rattahoidikud
 Ratastega sõitmiseks on lasteaial kehtestatud reeglid
 Omavalitsuse territooriumil asuv liiklusväljak
 Lasteaia territooriumil tohib sõita ainult lapsevanema järelevalve all
 Käime kooliplatsil
 Korraldame sõidupäevi
 Kindlad nädalapäevad rühmades, millal võib jalgratta lasteaeda tuua
 Kehtestatud rühmade rattapäevad
 Jalgadega lükatavad mootorrattad
 Hetkel lahendamisel, sest küsimus on laste järelevalves, kokkulepetes ja turvamisest
 Pole ühtki nendest, kuid sõidame

Joonis 19. Lasteaias loodud tingimused rattaga sõitmiseks. n=vastajad antud taustrühmas

Võrreldes tulemusi taustrühmade lõikes näeme, et rattasõidukeeldu lasteaias õuealal ning ka muude tingimuste vähesust rattasõidu harjutamiseks esineb kõige enam Tallinnas, kokkuvõttes keskmisest enam linnades ning vastavalt suuremates lasteaedades. 53% lasteaedadest, kus on rühmi rohkem kui 10, ei luba lastel oma õuealal ratastega sõita. Kõige paremas valguses paistavad Lääne-Eesti lasteaedade rattasõiduolud.

2 TULEMUSTE HINDAMINE

2.1 Jalgrattaga sõitmise oskuse mõõtmine

Vastajatel paluti vabas vormis (lahtise vastusena) kirjutada, kuidas toimub lasteaia territooriumil rattaga sõitmise oskuste mõõtmine/hindamine.

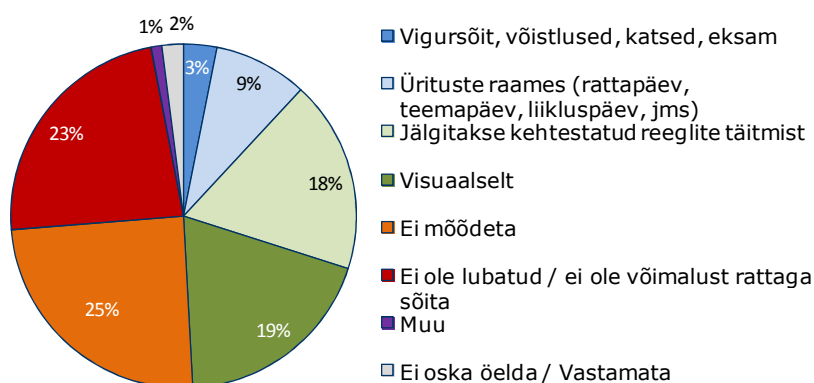
Nii või teisiti jälgitakse laste rattasõidu oskust umbes pooltes lasteaedades (49%). Ligi ¼ lasteaedades ei võimaldagi oma territooriumil rattasõitu. 6 vastajat ei osanud mõõtmise kohta midagi öelda.

Lausa mõõtmist, st eksameid, võistlusi, katseid mainis vaid 12% vastajaskonnast. Sellist hindamist korraldatakse enamasti mitmesuguste ürituste raamides.

Enamasti toimub oskuste mõõtmine siiski vaid visuaalselt, kus jälgitakse ka reeglite täitmist (kokku 37%). Tuleb küll möönda, et kuna vastuse sõnastus oli vaba, võib visuaalse vaatluse kategooriasse lisada tõenäoliselt ka osa neist vastustest, kus öeldi, et (otsest) mõõtmist ei toimu.

(Kõik vastused on ehedal kujul kirjas aruande lisas).

Joonis 20. Jalgrattasõidu oskuste mõõtmine lasteaias. Kõik vastajad n=327

Vaadates eraldi vaid nende lasteaedade tulemusi, kus õuealal saab sõita ratastega, on tulemused samades proportsioonides. Hindamine toimub põhiliselt silma järgi (54%), neljandikus lasteaedades aga erilist tulemuste hindamist ei toimu:

(õuealal tohib sõita n=211)

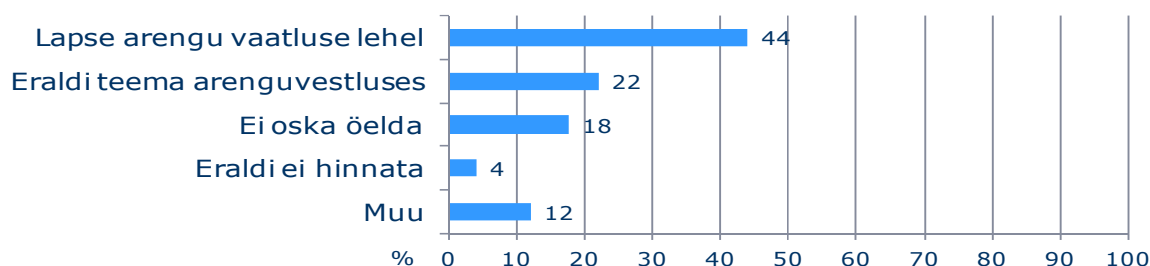
	%
Vigursõit, katsed, võistlused, eksamid	4
Ürituste raames	10
Visuaalselt, jälgitakse reeglite täitmist	54
Ei mõõdeta	26

2.2 Laste liiklusalasele arengule antavate hinnangute väljendamine

Liikluskasvatuse-alast arengut kajastatakse põhiliselt laste arengu vaatluse lehel (44%). 22% lasteaedadest väljendab liiklusalase kasvatuse tulemusi eraldi teemana arenguvestluses. Teist 22% vastajatest ei osanud öelda või ütles otsesõnu, et ei väljendatagi kuidagi. Need vastajad, kes märkisid vastusevariandi „muu“, selgitasid enamasti, et teemat arutatakse vanematega jooksvalt või probleemide ilmnemisel. Peale selle esines rubriigis „muu“ sagedamini:

rühma aastakokkuvõttes, õppekava täitmise aruandes, teema kokkuvõttes	2%
koolivalmiduskaardil	1%
lapse arengu mapis	1%

Joonis 21. Laste liiklusalasele arengule antavate hinnangute väljendamine. Kõik vastajad n=327

Vastajate taustrühmade vaatluses paistab selgelt silma, et hinnangute väljendamine on üsna kindlalt reglementeeritud suuremates ja/või linnalasteaedades: 67% rohkem kui 50 lapsega ja 70% linnalasteaedades kajastavad hinnanguid lapse arengu vaatluse lehel või eraldi arenguvestluses. Sellekohased näitajad kuni 30 lapsega või maa-lasteaedades on vastavalt 53% ja 61%. Väikestest lasteaedadest ei osanud vastust anda 33%, suurtest - 15%.

3 ÕPPEVAHENDID

3.1 Õppevahendid, mida lasteaedad on ise teinud viimastel aastatel

Küsimus oli avatud, vastajad kirjutasid ise üles, mida on valmistatud.

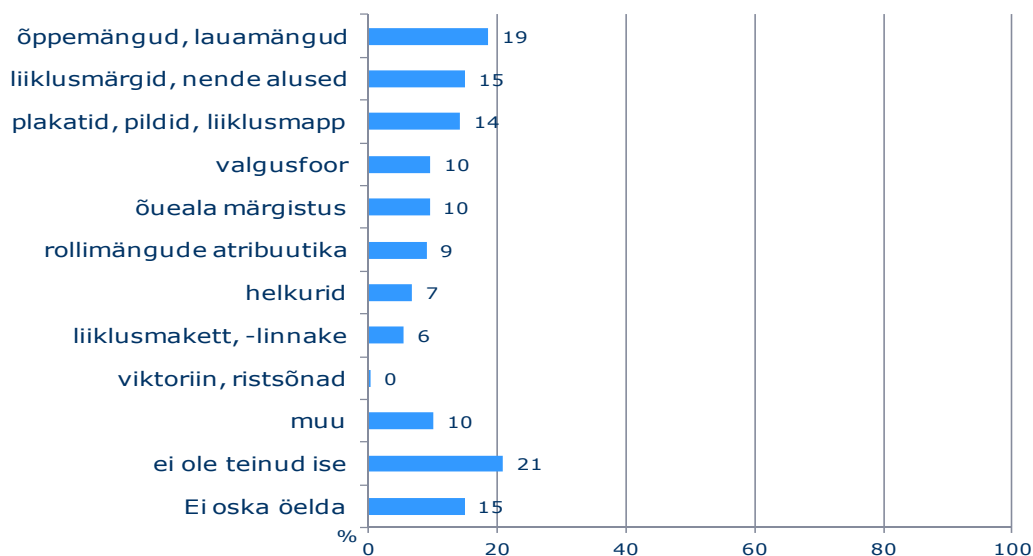
1/5 (21%) vastajatest teadsid, et nad ei ole mingeid liikluskasvatuseks vajalikke õppevahendeid viimasel ajal ise teinud. Sellele lisandub veel 15% neid, kellele isetehtud vahendid ei meenunud.

2/3 vastajaskonnast nimetas isetehtud õppevahendeid, igaüks enamasti mitmeid nimetusi. Paljudel juhtudel on ka lapsed osalenud vahendite meisterdamises või joonistamises.

Kõige sagedamini on tehtud laua- ja õppemänge (19%), liiklusmärke ja nende aluseid (15%) ning mitmesuguseid plakateid, pilte, liiklusmappe (14%). Omaette artikkel on valgusfoorid, mida on valmistanud 10% lasteaedadest. Sama palju (10%) on neid, kes on teinud ise või uuendanud õueala liiklusmärgistust.

Joonis 22. Isetehtud õppevahendid lasteaedades. n=327

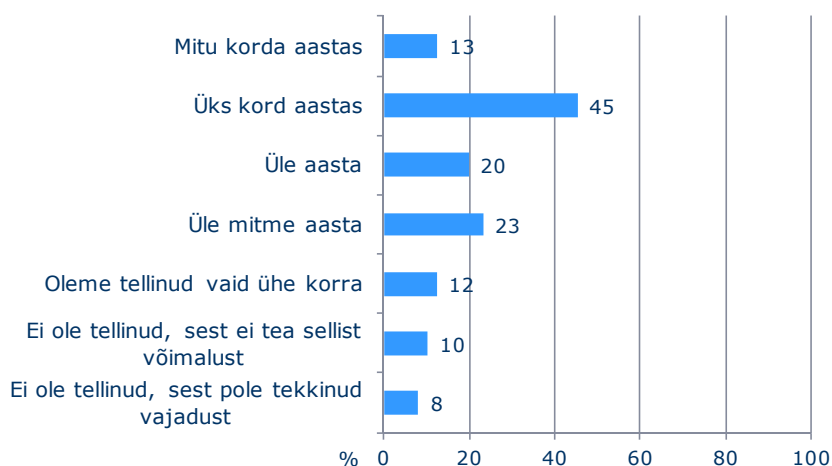
Linnalasteaedades on isetegemine rohkem levinud kui maalasteaedades. Vaid valgusfoori ja helkurite valmistamises ei ole linna/maa vahel olulist vahet. Suured lasteaiad paistavad silma eriti omatehtud õppe- ja lauamängude keskmisest suurema osakaaluga (29%).

3.2 Maanteeametilt õppevahendite tellimise sagedus

Maanteeametilt on viimase 5 aasta jooksul õppevahendeid tellinud ligi 4/5 lasteaedadest (78%). 10% vastajaskonnast ei ole tellinud, sest ei ole sellest võimalusest kuulnud - selliseid vastajaid on keskmisest sagedamini väikestes, kuni 5 pedagoogiga lasteaedades (21%) ja/või eralasteaedades (30%).

Kõige sagedamini on vahendeid tellitud kord aastas (45%). Peaaegu sama palju on neid, kes on tellinud harvem (43%), sh koguni üle mitme aasta (23%).

Joonis 23. Maanteeametilt õppevahendite tellimise sagedus. Kõik vastajad n=327

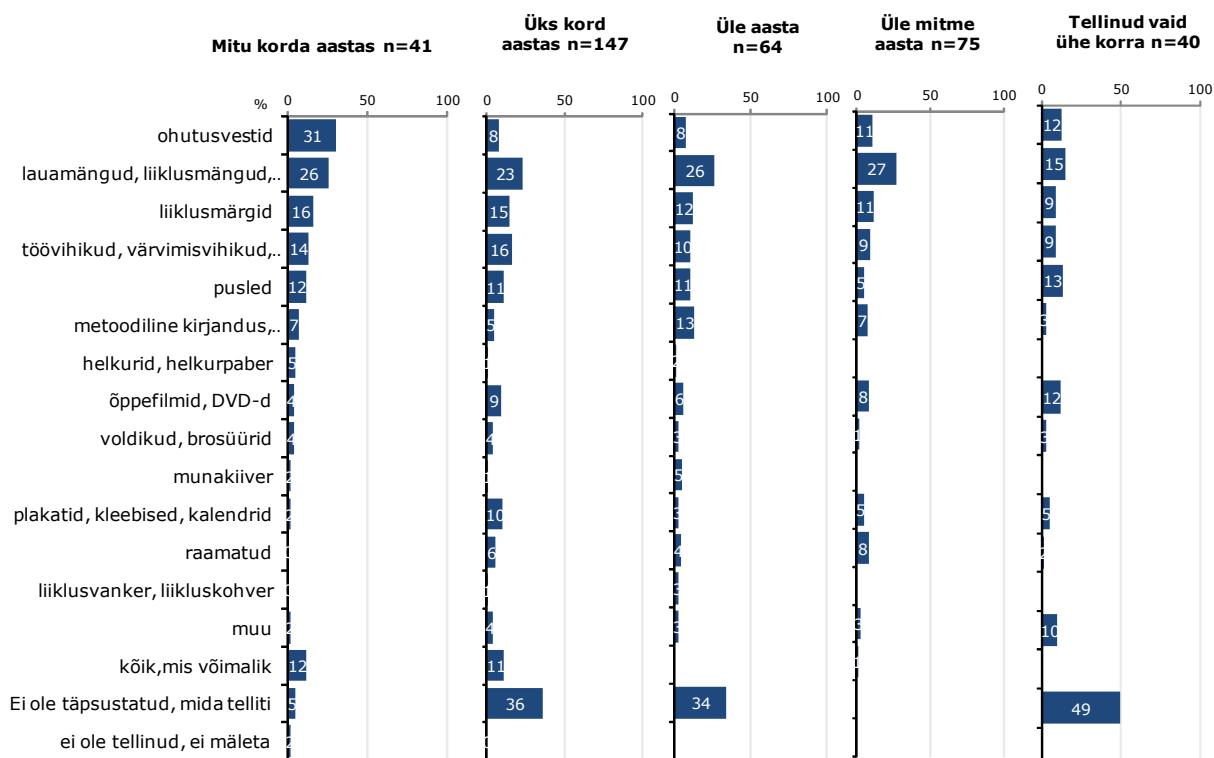

Komme üks kord aastas õppevahendeid tellida oli esikohal enamuses vastajate taustrühmadest. Eriti paistis sellega silma Ida-Virumaa rühm (63%). Üks kord aastas tellimist tuli ette seda enam, mida suurema rühmade arvuga oli lasteaiad – üle 10 rühmaga

lasteaedades 53%. Samas oli Tallinnas selliseid lasteaedu vaid 33% - siin oli enam levinud harvem tellimine, eriti üle mitme aasta (25%).

Tallinnas oli keskmiselt märksa enam neid lasteaedu (15%), kes pole viimase 5 aasta jooksul vahendeid tellinud vajaduse puudumise tõttu. Vajaduse puudumist tuli keskmisega võrreldes sagedamini ette ka väikseimate lasteaedade rühmas.

Joonis 24. Maanteeametilt tellitud õppevahendid.

Olenemata sagedusest, on Maanteeametist kõige tellitavamateks õppevahenditeks mitmesugused lauamängud, liiklusemängud, domino, kaardimängud. Rohkesti on tellitud ka liiklusmärke, töö- ja värvimisvihikuid, värviraamatuid jms. ning puslesid. Seega võib öelda, et kõige rohkem on tellitud liike, mida ka ise kõige enam lasteaedades valmistatakse - kokkuvõttes milles eriti mitmekesisust vajatakse.

Mitu korda aastas tellijatest on kõige suurem osa, kolmandik grupist tellinud helkurveste, mis oli küllalt oluline artikkel ka nende puhul, kes üldse vaid ühe korra on midagi tellinud.

3.3 Õppevahendid, mille järel tuntakse täiendavat vajadust

Küsimus oli avatud, vastusevariante ette ei antud.

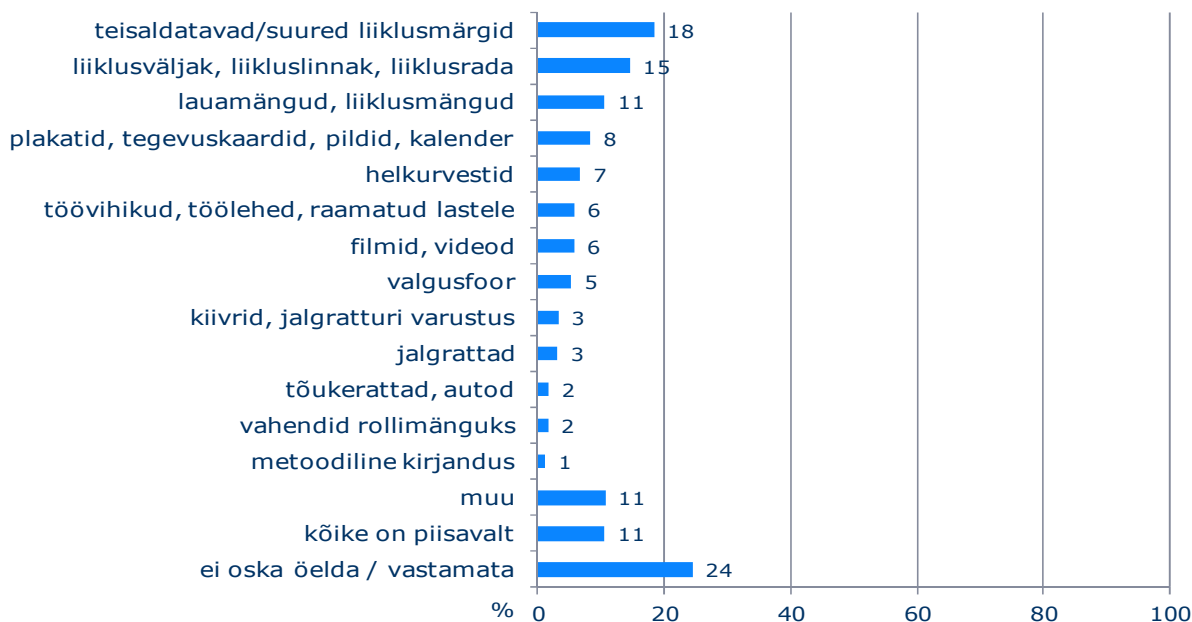
Kolmandik vastajaist (35%) ei osanud midagi juurde soovida, sh 11% leidis, et kõike on piisavalt.

Kõige enam tuntakse puudust suurtest ja/või teisaldatavatest liiklusmärkidest, mida kirjutas peaaegu viiendik (18%) vastajatest. Selle järgnes sageduselt vajadus liiklusväljaku, liikluslinnaku või liiklusraja järele (15%) ning ikka soovitakse uusi ja huvitavaid mängu - lauamänge, liiklusemänge (11%).

7% vastajatest vajaks lasteaeda rohkem helkurveste:

„Lasteaias 6 rühma - kõikidel rühmadel pole lastele ja õpetajatele, saatjatele-lapsevanematele helkurveste juhuks, kui 3 rühma soovivad minna ühele üritusele väljapoole lasteaeda.“

Joonis 25. Õppevahendid, mille järel tuntakse täiendavat vajadust. Kõik vastajad n=327

Nii teisaldatavate liikluskärgide kui liiklusväljaku või -linnaku vajadus oli keskmisest sagedasem Lääne-Eesti ja/või maalasteaedades. Suurima rühmade arvuga (üle 10) lasteaedade grupis oli esikohal vajadus liiklus- ja lauamängude järel (20%). Vastajad linnadest, eriti Tallinnast loetlesid peaaegu kõiki artikleid sagedamini kui vastajad maalt, ehkki keskmisest pisut enam oli linnades/Tallinnas neidki vastajaid, kes leidsid, et kõike on piisavalt.

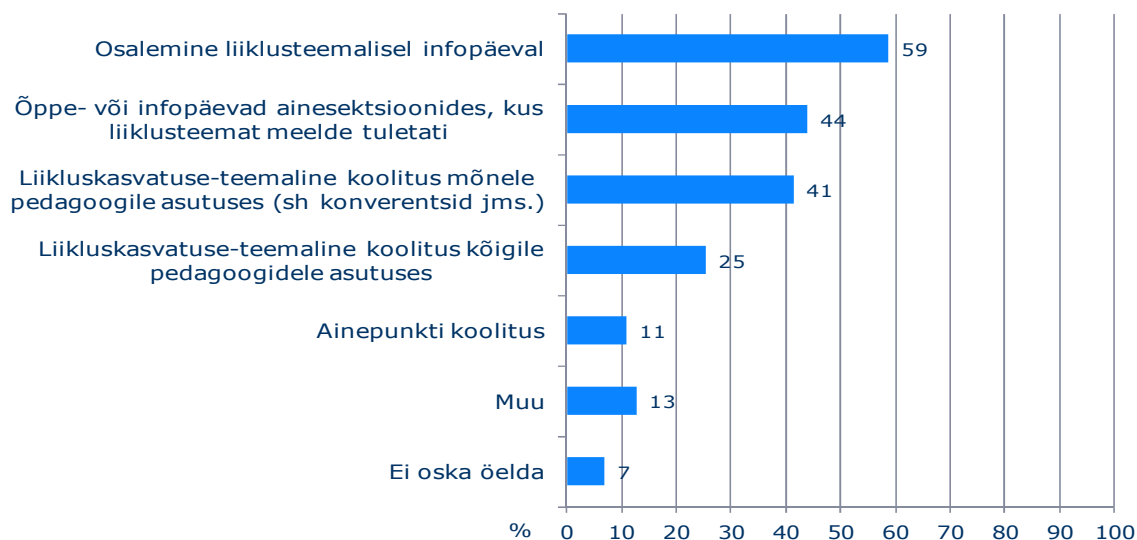
4 TÄIENDÕPE

4.1 Viimase 5 aasta jooksul saadud liikluskasvatuse alane täiendõpe

Mingit laadi liikluskasvatuse alast täiendõpet või põhjalikumalt infot on viimase 5 aasta saanud 91% küsitletud lasteaedades. Kõige sagedamini on seda pakkunud õpetajate osalemine liiklusteemalisel infopäeval, mida oma lasteaia kohta mainis 59% vastajatest. Paljude lasteaedade õpetajad on saanud liiklusteemalist infot ainesektsioonides (44%). Otsest liiklusteemalist koolitust (sh konverentsid ja seminarid) on saanud pigem mõni pedagoog (41%) kui kõik pedagoogid lasteaiast (25%). Sellised lasteaedad, kus pole otsesel koolitusel üldse käidud, moodustavad valimist peaaegu poole – 46%.

„Muu“ variandina kirjutati juurde põhiliselt lasterühma saatja koolitust (8%), ent pole alati selge, kas seda said kõik või valitud pedagoogid. Mainiti ka Maanteeameti spetsialisti loengut lasteaias (korduvalt mainiti nimepidi Siiri Leierit) ja mõnel korral helkurikoolitust.

Joonis 26. Liikluskasvatusalane täiendõpe viimase 5 aasta jooksul. Kõik vastajad n=327

Õppe- või infopäevi ainesektsioonides, kus liiklusteemat meelde tuletati, on kõige sagedamini mainitud Kesk- ja Lõuna-Eesti vastustes (62% ja 64%) ja kõige harvemini Ida-Virumaal (17%). Liikluskasvatuse teemalisi koolitusi mõnele või kõigile pedagoogidele asutuses on märksa enam mainitud suurte lasteaedade, st linnade vastajate poolt, tunduvalt harvemini väikestes ja/või maal.

4.2 Liikluskasvatuse alane koolitus, millest tuntakse puudust

Avatud küsimus, vastusevariante ette ei antud. (Joonisel on vastused süstematiseeritud). Ettepanekuid esitas 45% vastajatest. 12% lasteaednikest arvas, et nad ei tunne hetkel liikluskasvatuse alasest täiendõppest puudust.

Kõige suuremat teadvustatud vajadust tunti lasterühma saatja koolituse järele (12%). Vastajate kommentaaridest (vt. lisa 1) selgus, et kuigi sageli on mõned pedagoogid lasteaias seda saanud, oleks vaja koolitust kõigile õpetajatele, kes lastega tänaval liiguvad.

Nagu õppevahendite puhul oli suur huvi uudsete mängude vastu, nii liikluskasvatuse alase koolituste osas soovisid paljud juurde saada värskeid ideid, et tegevus lastega oleks vaheldusrikkam. Nendega seoses sooviti otseselt praktilisi näidistunde spetsialistidelt.

Küllalt paljud vastajad leidsid, et sellest on vähe, kui lasteaednik pingutab: vaja on liiklusalast kasvatustööd teha ka lapsevanematega, et nad ise õigesti käituksid ja selles vaimus oskaksid ka lapsi kasvatada. Sooviti ka ala spetsialistidelt otse lastele suunatud õppusi ja tegevusi, mis olevat tunduvalt mõjuvam kui tavapärane kasvatustöö.

Konkreetsetest teemadest kerkis esile soov saada koolitust uute liikluseeskirjade asjus. Esines soove saada esmaabikoolitust.

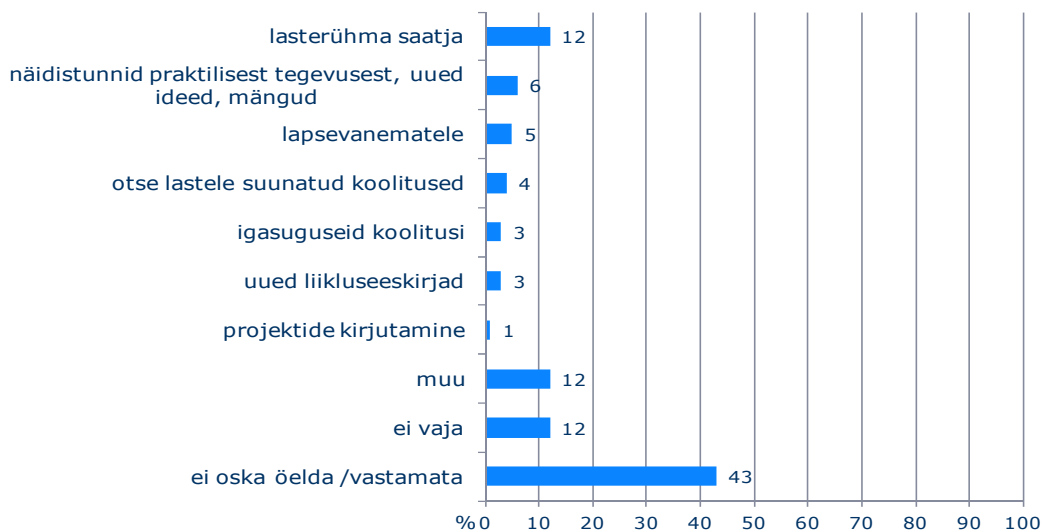
Ka paar iseloomulikku väljavõtet kommentaaridest:

-Just väikelastele mõeldud liikluskasvatusest, enamik koolitustel räägitakse lastest alates 6 eluaastast

-Võiks olla koolitus, mis käsitleks seda, kuidas liikluskasvatust teiste teemadega siduda ning kuidas liiklusteemat igapäevastesse õppetegevustesse integreerida

-Päästeamet käib 1 kord aastas meil tasuta kohapeal - Nublu aitab - see on väga õpetlik, huvitav ja vajalik. Sama võiks olla ka liiklusega. Maa lasteaiad on sageli väga vaesed ja raha puudusel ei telli eraldi koolitusi

Joonis 27. Koolitused, millest puudust tuntakse. Kõik vastajad n=327

Võrreldes linna- ja maalasteaedade vastuseid võib öelda, et lasterühma saatja koolitust, otse lastele ja eriti lapsevanematele suunatud koolitusi sooviti keskmisest enam linnas, näidistunde ja uusi ideid rohkem maal, kuigi ka Tallinnas oli vastav soov keskmisest suurem. Regioonidest paistis Ida-Virumaa silma eriti lapsevanematele suunatud õpetuse, Lääne-Eesti lasterühma saatja koolituse sooviga.

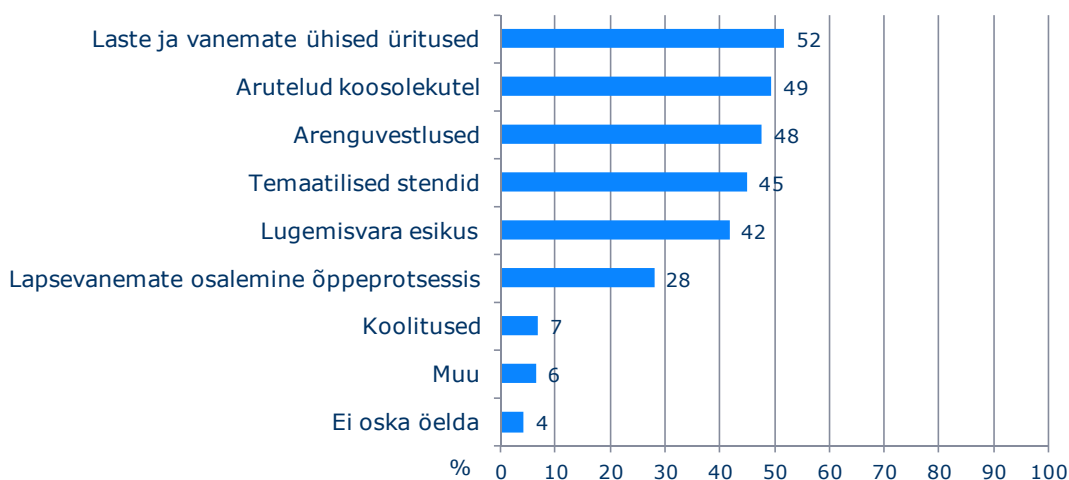
5 PARTNERID, ABILISED

5.1 Vanemate kaasamine laste liikluskasvatusse

Vastajatelt küsiti, kuidas on lasteaias viimase 12 kuu jooksul kaasatus vanemaid laste liikluskasvatusse.

Etteantud vastusevariandid jagunesid järgnevalt:

Joonis 28. Lapsevanemate kaasamine laste liikluskasvatusse. Kõik vastajad n=327

Enamasti märgiti mitu vastust. 4% vastajatest ei osanud valida ühtki teadmiste vahetamise vormi.

Kõige sagedasem suhtlusvorm on laste ja vanemate ühised üritused, mida mainis üle poole vastajatest. Mõned näited juurdekirjutustest:

Ühine liikluspäev

Õppekursioon Maanteemuuseumi koos lapsevanematega

Väljasõidud loodusesse, teistesse linnadesse, ekskursioonid

Vanemad on kutsunud Lõvi Leo liiklusest rääkima

Ligi pool vastajaskonnast mainis ka arutelusid koosolekutel (49%) ja arenguvestlusi (48%). Oleks võinud arvata, et seda koostöövormi kasutatakse laialdasemalt. Ka liikluskasvatusega seotud stende ja vanematele kättesaadavas kohas paiknevat lugemisvara oli vähem kui pooltes lasteaedades.

Võrreldes omavahel vastajate taustrühmi ilmneb linna- ja maalasteaedades tulemustes põhiline erinevus temaatiliste stendide kasutamises, mida on linnas märksa enam kui maal. Loogiliselt seostub see suurte ja väikeste lasteaedade erinevusega: stendid on märksa sagedamini suurtes lasteaedades.

Ka laste ja vanemate ühisüritused ning vanemate osalemine õppeprotsessis on keskmisest märksa iseloomulikum suurtele lasteasutustele. Väikeste lasteaedade grupis on kõige levinumaks vanematega ühistöö vormiks arutelud koosolekutel.

Regionide-vahelises võrdluses paistab silma, et laste ja vanemate ühisüritused on eriti levinud Lõuna-Eestis (62%) ja kõige vähem Ida-Virumaal (47%). Liiklusega seotud lugemisvara esikus on vähepopulaarne Tallinnas (29%), ent üpris levinud Lääne-Eestis (57%).

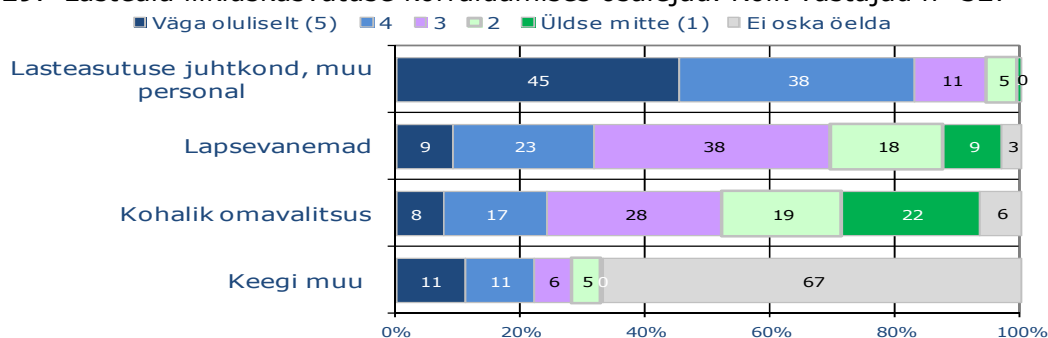
5.2 Erinevate gruppide osalemine lasteaia liikluskasvatuse korraldamises

Lasteaedu, kus liikluskasvatuse korraldamises keegi peale pedagoogide ei osale, peaaegu ei olnudki. Suures enamuses oli juhtkonna ja muu personali roll suur. Lastevanemate arvestatavat osalust (oluline+väga oluline) nentis ligi 1/3 vastajatest (32%). Kohalike omavalitsuste olulist rolli tunnistas 25% vastajaskonnast, samas 41% välistas selle (peaaegu) täielikult.

„Muudena“, kes 22% vastajate arvates mängivad märkimisväärset rolli, kirjutati juurde:

Politsei	68 korda
Maanteeamet, liikluspetsialist	45
Päästeamet	6
Lõvi Leo	6
Muu	22

Joonis 29. Lasteaia liikluskasvatuse korraldamises osalejad. Kõik vastajad n=327

Kõikide loetletud gruppide roll oli skaala keskmise järgi linnades suurem kui maal, eriti nn. „muude“ ja kohaliku omavalitsuse oma. Kui linnalasteaedade vastajatest hindas KOV osalemist hinnetega 5 või 4 kokku 27%, siis maalasteaedade vastajatest 19%. (Peeaeagu) mitte mingit osalust kohalikelt omavalitsustelt nentis linnalasteaedadest 38%, maalasteaedadest 48%.

Kõige parem keskmine hinne KOV osalusele tuli võrdsetl Tallinnast ja Ida-Virumaalt, kõige madalam Kesk-Eestist.

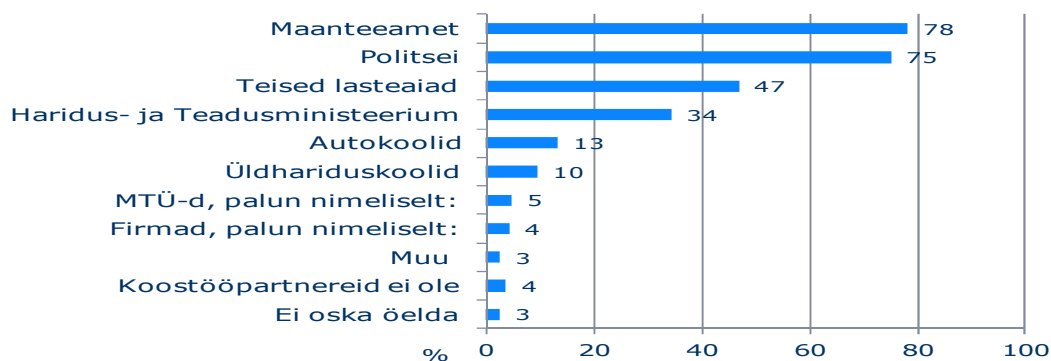
Kõikide loetletud gruppide mõju liikluskasvatuse korraldamisel lasteaias nenditi suuremates lasteasutades rohkem kui väikestes.

5.3 Koostööpartnerid liikluskasvatuse alases töös

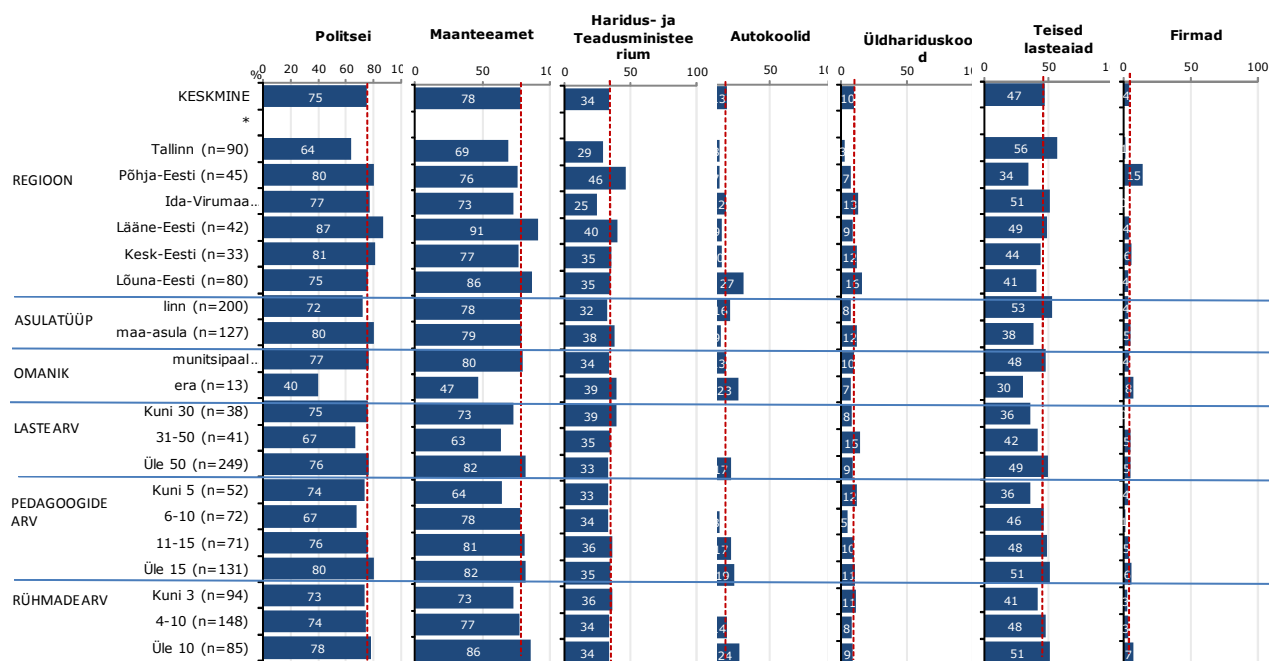
Vastajatele esitati loend võimalikest partneritest koos vaba vastusega „muu“.

Kõige olulisemateks koostööpartneriteks osutusid Maanteeamet ja politsei, mida märkis ca ¾ vastajaskonnast. Küllalt levinud on koostöö ka teiste lasteasutadega, mida mainis ligi pool vastajaskonnast. Firmsid ja MTÜ-sid mainisid vähesed. 7% vastajatest ei osanud kedagi oma koostööpartneriks pidada.

Joonis 30. Koostööpartnerid liikluskasvatuse alases töös. Kõik vastajad n=327

Joonis 31. Koostööpartnerid liikluskasvatuse alases töös. n=vastajad antud taustrühmas

Maanteeametit mainiti eriti sageli Lääne- ja Lõuna-Eesti lasteaedades (vast. 91% ja 86%) ning suurte lasteaedade grupis keskmiselt rohkem kui väikestes.

Autokoolid, kellega koostööd mainis vaid 13% vastajatest, omasid suuremat rolli Lõuna-Eestis (27%) ja/või eralasteaedades grupis (23%). Koostöö teiste lasteaedadega oli elavaim Tallinnas (56%), keskmisest suurem Ida-Virumaal (51%).

Firmasid mainiti koostööpartneritena harva (4%), keskmisest enam aga Põhja-Eestis (15%).

Vastajatel paluti kirjutada nimeliselt firmasid ja MTÜ-sid, keda partneriteks peetakse:

	Firmad	MTÜ-d
Tallinn:	Statoil, meedia Kanal 2	Lasteaia MTÜ
Harju mk.:	AS Eesti Loto IF Turvafond Statoil Eesti Plekk-Liisu Rattapood	
Hiiu mk.		Lastekaitse Liit
Ida-Viru mk.:		OÜ Autosõit MTÜ Iisaku Noorteklubi
Jõgeva mk.:	kohalik Päästeamet	
Järva mk.:	Operation Lifesaver, Edelaraudtee	Sookure Lasteaia Sõbrakoda (perepäevade projekt)
Lääne-Viru mk.:	TLÜ Rakvere kolledž - koolitused õpetajatele, Rix Ratas	
Põlva mk.:		Lastekaitse Liit, Orienteerumisklubi, Matkaklubi
Pärnu mk.:		Eesti Tulevikulapse SA; Spordiklubi Raudmees
Saare mk.:	Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledž, autotranspordifirmad (ei soovinud, et nime avaldataks)	
Tartu mk.:	AS Giga, Grüne Fee	
Valga mk.:		Noortekeskus
Viljandi mk.:		MTÜ Viljandimaa Tervist Edendavad Lasteaiad (4 korda)
Võru mk.:	rattapood "Hawai Express"	Villa Motoklubi

6 HINNANGUD MAANTEEMETI PIIRKONDLIKE OSAKONDADE TEGEVUSELE

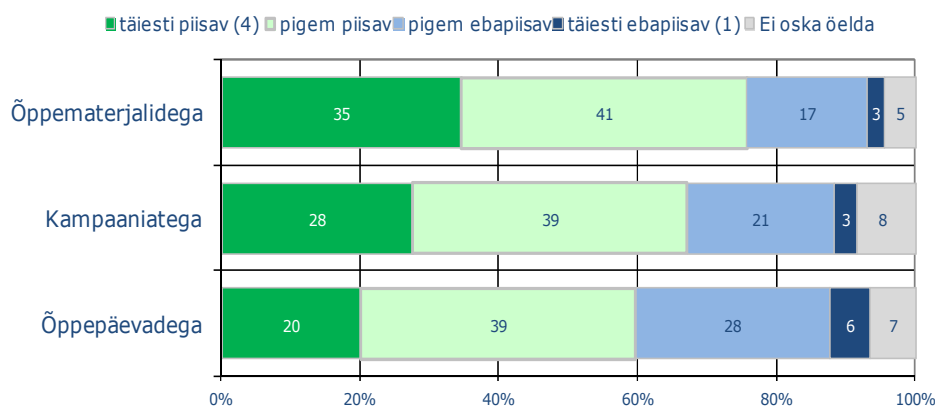
6.1 Kui piisavaks peetakse Maanteeameti piirkondliku osakonna poolt edastatavat infot?

Vastajatelt küsiti, kui kättesaadavaks peetakse Maanteeameti infot õppematerjalide, kampaaniate ja õppepäevade kohta.

Enamus vastajaist pidas infot piisavaks kõigis mainitud liikides, eriti aga selles osas, mis puudutab õppematerjale. Iga liigi puhul oli siiski ka teatud osa neid vastajaid, kel infost puudu jäi – eriti seoses õppepäevadega (kolmandik vastajaist).

Kõiki kolme infoliiki kokku pidas täiesti+pigem piisavaks 54%, ühtki ei pidanud kuigi piisavaks 14% vastajatest. Kõigis regioonides tuli ette nii täiesti rahulolevaid kui täiesti rahulolematuid vastajaid. Positiivsed hinnangud olid keskmisest tugevamas ülekaalus Lõuna- ja Põhja-Eestis, keskmisest veidi allpool Tallinnas. Kontrastsemalt jagunesid mõlemasse äärmusse hinnangud Ida-Virus, Lääne- ja Kesk-Eestis, kus negatiivne üldhoiak siiski ei ületanud kuskil 18%.

Joonis 32. Maanteeameti piirkondliku osakonna poolt edastatava info piisavus. n=327

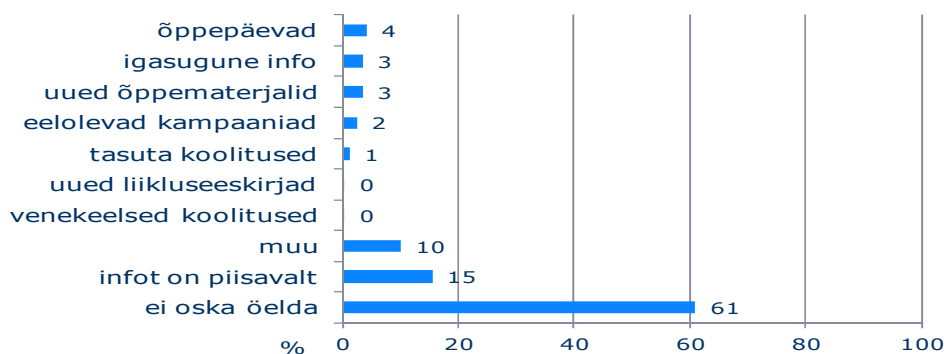
Õppepäevad, millekohase info kättesaadavusega oli arvamuste erinevusi enim, oldi kõige enam rahul Lõuna-Eestis (täiesti+pigem piisav 73%, täiesti+pigem ebapiisav 23%). Kõige madalam tulemus ja kõige suurem lahknevus oli Tallinnas (täiesti+pigem piisav 44%, täiesti+pigem ebapiisav 47%).

6.2 Liikluskasvatuse alane info, millest tuntakse puudust

Vastajate arvamusi küsiti lahtise küsimusega.

15% vastajatest väitis, et infost puudust ei ole, 61% ei osanud midagi juurde soovida. Soove esitas seega 24% vastajatest.

Joonis 33. Info, millest tuntakse puudust. Kõik vastajad n=327

- 1) Ettepanekutes kordusid juba varem ilmnunud soovid, sh eriti: rohkem praktilisi õppusi, näitlikustamist spetsialistide osavõtul:

„Politsei võiks lastega rohkem näitlikult tegeleda, lapsed jälgiksid paremini, kui infot annab vastava ala spetsialist“

„Võiks olla praktilisi vahendeid nagu õppemängud, kust lapsed saavad mängu käigus otsest infot. Lastele meeldiks kohtuda näiteks politseinikega või muude ametite esindajatega liikluse alalt, kes neile oma tööst räägivad. Ehk mõni õppefilm/DVD“

„Õpetajad peavad laste liikluskasvatusega tegelema pidevalt ja selleks on hea saada aastas mõned korrad koolitust. Õpetajad vahelduvad, mõned head ideed ununevad. Vajalik on just see, kuidas lastele õpetada, mitte et pidada loengut, kuidas tohib ja kuidas mitte“

„Kui, siis võib-olla seoses õppekasvatustöö planeerimise ja ainevaldkondade lõimimisega - konkreetsemaid juhiseid (temaatilisi mängu jms) õpetajate toetamiseks, planeerimise lihtsustamiseks“

- 2) Mitmed rõhutasid vajadust kaasata koolitusse ka lastevanemaid:

„Võiks olla rohkem heade praktikate jagamist ning vanematele suunatud materjale/koolitusi“

„Õppepäevadest lastele ja vanematele ja ka õppematerjalide poolest on info meil maakohas kesine.“

- 3) Esines mitmeid ettepanekuid, kus väideti, et info õppepäevade või kampaaniate kohta peaks varem lasteaeda jõudma:

„Õppepäevade kohta: kui need saabuvadki, on juba kõik kohad kinni“

„Kus ja millal korraldatakse õppepäevi?“

„Info õppepäevade toimumise kohta ei jõua alati kohale“

„Info üleriigilistest kampaaniatest jm võiks lasteaedadele teada olla augustis-septembris, siis saame seda oma aastakavadesse paremini planeerida“

„Kevadel võiks Maanteeamet teavitada lasteaedu kampaaniatest, et järgmise õppeaasta tegevuskava planeerida. Infot õppevahendite ja väljakute kohta tuleb piisavalt“

„Eelkooliealiste ja nooremate astmete koolilastega juhtuvate liiklusõnnetuste statistika. Kas viiakse läbi õppusi 6-aastastele lastele liiklusõnnetuse puhul esmaabi andmisest? Milliseid kampaaniaid ja üritusi seoses eelkooliealiste lastega plaanitakse jooksval aastal läbi viia?“

„Millal ja kus toimuvad kursused vene keeles?“

- 4) Oli aga ka eriarvamus kampaaniatest:

Kampaaniate korras elu, kaasa arvatud liikluskasvatuse korraldamist ei pea viljakaks tegevuseks. Liikluskultuur Eestis on aga niivõrd madalal tasemel, et kindlasti vajab laste liikluskultuurialaste põhimõtete kujundamine igapäevast, järjekindlat, samas pigem

märkamatu kui kampaaniaalaadset kujundamist. Lapsepäraseid õppematerjale võiks küll Maanteeamet välja pakkuda."

5) Sooviti liikluseeskirjade tutvustamist:

„Seoses liikluseaduse muudatustega oleks võinud tulla lasteaedadele konkreetselt lapsi - jalakäijaid ja jalgrattureid - puudutavate muudatuste kohta lihtsalt ja üheselt mõistetav info"

6) Muud iseloomulikke:

„Võrreldes linnalasteaedadega on liikluskasvatus maalasteaedades oluliselt erinev ja lihtsam"
„Liikluskasvatusest maal"

„Meie linnas ei ole valgusfoore, ei ole võimalik teha praktilisi õppusi - võiks olla õppefilm"

„Liikluse peatamise korrast - st. laste grupiga liiklemisel on vaja teed ületada, kus pole ette nähtud ülekäigurada või foori"

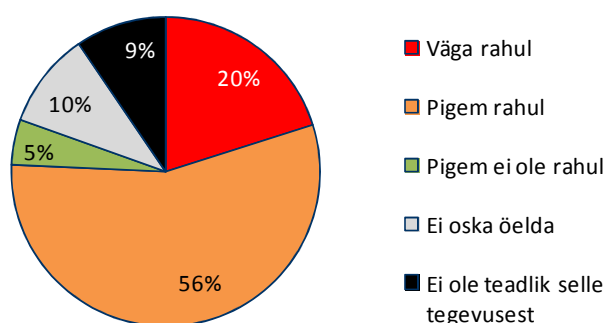
„Sooviksime rohkem Maanteeameti poolset algatust õppematerjalide pakkumisel, õppepäevade ja kampaaniate korraldamisel"

6.3 Rahuloluhinnang Maanteeameti piirkondliku liikluskasvatuse osakonna tegevusele

Vastajatelt küsiti otsesõnu rahulolu Maanteeameti piirkondliku osakonna tegevusega ja paluti seda hinnata 4-pallisel skaalal.

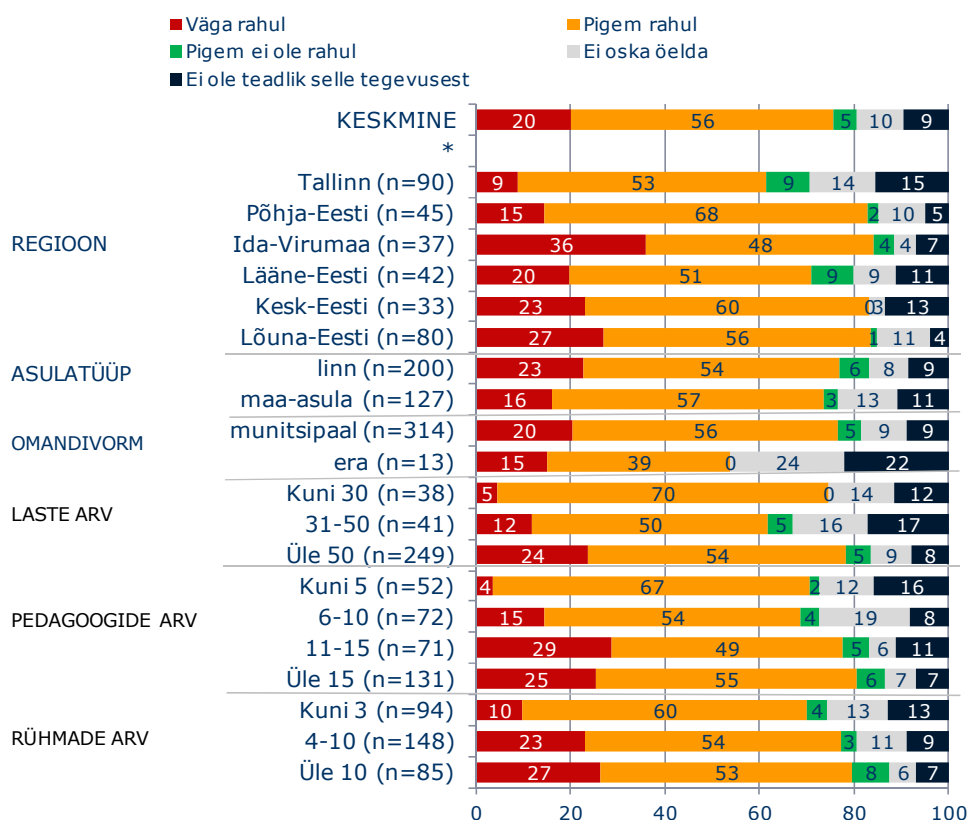
Vastajaid, kes sellega täiesti rahulolematud oleksid, ei olnud üldse. Ka pigem rahulolematud moodustasid vaid 5%. Enamus vastajaist (56%) andis vastuseks, et nad on pigem rahul. Viiendik küsitletuist andis maksimaalse hinnangu – väga rahul (20%). Teine viiendik (19%) aga ei osanud hinnangut anda – suures osas väheste kontaktide tõttu. Keskmine rahulolu 4-pallisel skaalal oli 3,19.

Joonis 34. Rahulolu Maanteeameti piirkondliku osakonna tegevusega. n=327

Taustrühmade aspektist jäid kõik keskmised hinnangud üle 3, seega keskmiselt pigem rahul ja rohkemgi. Regioonidest kujunes parim hinnang Ida-Virumaa grupis (3,36), kus tervelt 36% vastajatest oli väga rahul. Valimi keskmist hinnangut ületasid ka Lõuna-Eesti (3,30) ja Kesk-Eesti (3,28) tulemused. Keskmisest madalam oli hinnangute keskmine Tallinna grupis (3,00), kus väga rahulolevate vastajate osakaal oli madal (9%), samas oli üle keskmise neid, kes vastust anda ei osanud (29%). Üldiselt olid hinnangud suuremates lasteaedades veidi paremad kui väikestes. Väikeste seas oli keskmisest enam neid, kes väitsid, et nad ei ole teadlikudki osakonna tegevusest.

Joonis 35. Rahulolu Maanteeameti piirkondliku osakonna tegevusega. n=vastajad antud taustrühmas

6.4 Millega ei olda rahul?

Küsimus oli lahtine, kõigil oli võimalik vastata. Järgnevalt esitame kommentaarid maakondade kaupa.

Tallinn:

Ei ole väga kursis, ei saa kommenteerida.

Pigem ei oska nimetada konkreetset tegevust, mida Maanteeamet meie lasteaias teinud on.

Ma ei tunne selle tegevust

Ma ei tea nende tegevusest kuigi palju

Vähe infot nende kohta

Ei ole erilist abi antud

Vähe infot sellest

Tundub, et tegevus ei ole pidev, vaid kampaaniate kaupa. Ma pean järjepidevat tegevust tõhusamaks, kui kampaania- või projektipõhist

Vähe on lastega läbiviidavat praktilist tegevust ning venekeelseid eelkooliealistele mõeldud materjale

Venekeelseid koolitusmaterjale on väga piiratud hulgal nii õpetajatele kui lasterühmadele

Rohkem projekte, kus mitte ainult õpetajad, vaid ka teised organisatsioonid, kes vastutavad kasvava põlvkonna liikumisharjumuste eest, näitaksid lastele ja vanematele praktikas, kuidas käituda keerulistes olukordades. Õpetajad ei ole politseinikud ning ei saa teada probleemi kõik nüansse, nad on ise jalakäijad

Info ürituste, vahendite pakkumise, koolituste jne kohta võiks olla parem, saata lasteaiameilile

Õpetlikke plakateid võiks olla rohkem

Oleme alati saanud abi kui oleme küsinud. Info olemasolevate õppematerjalide kohta laekub pidevalt. Samas tundub kuidagi kummaline, et peab minema materjale küsima ja aru andma palju vaja on - tegelikult on ju teada, palju on lasteaedu ja neis lapsi - ehk võiks materjalid automaatselt lasteaiale saata? Samuti tunduks normaalne, et liikluskasvatuse osakondadel oleks juba ammu endal selline info nagu siin küsitakse, olemas?? .. saaks paremini planeerida koolitusvajadust, materjale jne – aga tore, et siiani jõutud on

Normaalne

Olen rahul

Oleme väga rahul

Harju maakond:

Ei oska nii täpselt hinnata

Ei ole infot

Rahul pole koostööga

Ida-Viru maakond:

Ei tea sellest osakonnast suurt midagi

Vähe infot sellest

Info on väga ühekülgne

Puudub selge visioon, ühised "ümarlauad" kõigi huvitatud osapoolte vahel. Võib-olla see töö toimub, kuid meie lasteaeda pole see jõudnud. Järelikult puudub süsteemne koordineeritud tegevus

Hea oleks, kui saaks sagedamini korraldada kohtumisi lastega. Lapsed kuulavad huviga teiste organisatsioonide esindajaid

Koolitus, metoodiline kirjandus

Olen kõigega rahul

Rahul

Jõgeva maakond:

Oleme ääremaa: meieni jõuab Maanteeamet viimasena :)

Järva maakond:

Plakateid ja materjale ei jagu kõikidele rühmadele

Lääne maakond:

Lasteaia lastele võiks olla lasteaias õppepäevi ja praktiliste teadmistega tutvustamise temaatikat (jalgrattavõistlused või muu). Rohkem näidata ja vestelda helkuri, vestide, helkurribade vajadusest ja olulisusest. Seda ka vanematele

Pärnu maakond:

Tegelikult ei teagi, millega nad tegelevad. Muidugi pole ma ka ise aktiivselt kontakti otsinud. Räägitakse aina, et lapsed ei tohi tänaval sõita jalgratastega üksi enne kümnendat eluaastat, kuid ikkagi näen esimese, teise klassi lapsi ja ka lasteaialapsi seda tegemas. Näiteks esimese klassi poiss käis sel aastal jalgrattaga isegi koolis. Kus on siis järelevalve?

Ei ole saanud vastust palvele saamaks infot lastele helkurvestide muretsemise võimalustest. kirjutasin ca 2 kuud tagasi, aga ei ole üldse reageeritud

Oleme väga rahul, meil on suurepärased ja pikaajalised väga head erinevad koostöövormid

Rapla maakond:

Ei saa infot. Ehk peaks olema ise aktiivsem ja otsima infot.

Võiks rohkem õppematerjale jagada ja infopäevi korraldada

Saare maakond:

Kust ja millist infot saab

Ei olegi erilist koostööd

Pigem peab ise huvi tundma ja uurima, mis - kus - kuidas?

Tartu maakond:

Ei ole kursis, osakond ei ole oma tegevust eriti reklaaminud (vähemalt pole meie lasteaeda see info jõudnud)

Olen rahul

Teha ühiseid kõigi lasteaedade üritusi

Nad on alati olemas

Valga maakond:

Ei ole teadlik, peale mõne üksiku infopäeva

Üldiselt rahul

Võru maakond:

Enne, kui oli Triinu Õispuu, oli koostöö tihe, nüüd on infot vähe

Olen rahul

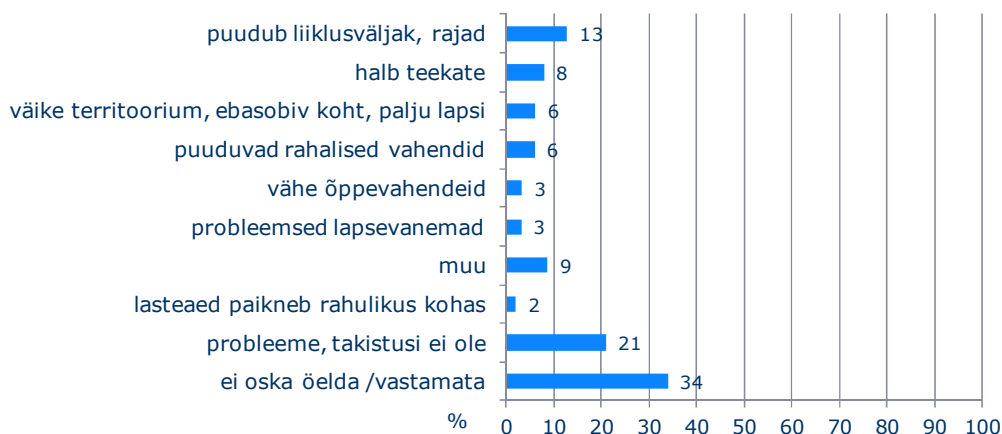
7 PROBLEEMID, ETTEPANEKUD

7.1 Peamised probleemid ja takistused liikluskasvatuse läbiviimiseks lasteaias

Küsimus oli lahtine. 55% küsitletuist ei osanud või soovinud mingeid probleeme esile tuua, sh 21% ütles otse, et takistusi ei ole.

45% vastajaist siiski omas probleeme. Kõige levinum neist oli liiga väikesed või korrast ära lasteaia territooriumid ja oma liiklusväljaku puudumine. Enamasti on viimane seotud rahaliste võimalustega. Paljudes lasteaedades oli õueala teekate nii amortiseerunud, et seal ei saa ratastega sõita või liiklusradu luua/märgistada. Raha vähesuse tõttu on raskusi ka rataste ja varustuse muretsemisega.

Joonis 36.

Taustrühmade võrdluses on raske trende esile tuua peale selle, et halva teekatte probleem esines kõige sagedamini Ida-Virumaal (25%).

Kui paljudel linnalasteaedadel on suureks probleemiks liiga tihe liiklus vahetult lasteaia ümber ning vahel lausa läbi lasteaia territooriumi, siis maalasteaedades kurdeti keerulisemate liiklusolukordade, st valgusfooride, ülekäiguradade jms. puudumist. Nii linnas kui maal pahandati lapsevanemate üle, kes ei viitsi koostööd teha, näiteks väljapool lasteaeda rattaga sõites kiivrit kanda vms.

Mõned iseloomulikumad väljakirjutused ankeetidest:

-Puudub liiklusväljak. Kesklinnas võiks olla üks korralik liiklusväljak, mida saaksid kasutada kõik õppeasutused, kellel see puudub.

-Otseselt takistusi ei ole, ainuke, mis aeg-ajalt puudu on, on see, et asume linna serval ja reaalselt olukorda, kus lastega ülekäigurajal oled ja linnas liiklemist saaks harjutada – selleks peab jalutuskäigu linna tegema.

-Kuna lasteaed asub väikeses külas, siis ei saa kõiki valdkondi liikluskasvatuses tutvustada: käitumine ühistranspordis, ülekäiguraja ületamine, valgusfoor jne. Toimub vaid piltide ja õppefilmide abil

-Kõnniteede puudumine alevis, lastegrupiga on väljaspool lasteaeda ohtlik liikuda

-Probleeme ja takistusi ei ole, kuid tööd aitaks paremaks muuta liikumisväljaku olemasolu. Liikluskasvatuse läbiviimiseks oleks õpetajatel abiks metoodiliselt õigete meetodite oskus.

-Pole veel suutnud igasse ainesse integreerida, praktilisteks tegevusteks suurema grupiga on vajalik sulgeda majaanne autodele ja korralduslik pool tuleb eelnevalt paljudega läbi arutada. Hoovialal ja rühmaruumis toimetamise piires on tegevused hästi käima läinud.

-Linna ükskõiksus paigaldada vastavad liiklusmärgid lasteaia lähiümbrusesse. Ei ole paigaldatud liiklusmärki „Lapsed teel” ja tänaval ei ole markeeritud ülekäigukohta. Ei ole ka paigaldatud kiirusepiirangu märke või nn lamavat politseinikku. Autod kihutavad vāravast mööda.

-Ohutuse tagamine, õuealal piiratud võimalused jalgratastega sõiduks (konarlik asfalt) Samas: territooriumi jagavad nii 3-aastased kui ka 7-aastased - st kui oleks paremad tingimused, siis tänastel koolieelikutel on juba päris suured rattad (st sõites suur hoog) ning paratamatult võivad pisut väiksemad ootamatult nende jalgratta ette jääda

-Ei ole probleeme. Kui, siis suuri A3 formaadis konkreetseid pilte liikluse ohutusest - näitmaterjal. Kuidas tuleb bussist väljuda ja kas minna üle tee bussi eest või tagant jmt.

-Probleemiks on vanemate erinevad võimalused laste varustamiseks vahenditega. Kui ühed sõidavad, siis teiste laste järelevalve küsimus. Täiskasvanute vähesus, kes suudavad tagada järelevalve.

-Sooviksime oma lasteaiale liiklusväljakut. Tegin ka projektitaotluse, mis osutus negatiivseks. Põhjuseks kehv asfaldi kvaliteet (25 a vana). Sel aastal tegin ettepaneku, et projektis võiks olla ka rahastatud uue asfaldi paigaldus (väljaku ulatuses), siis saab ka korralikult märgistada. Mõelge selle peale, meie teeksime kohe taotluse

-Probleemi otseselt ei olegi. Meil on õppekavasse planeeritud sügiseks ja kevadeks alati kindlalt liiklusnädal (vaatame õppefilme, värvime liiklusega seotud pilte, mängime liiklusteemalisi õppemänge jne. See kõik on õpetajate endi oskustest sõltuv. Aga mida lapsed kõige enam lasteaeda ootavad, on politsei auto ja Lövi Leo - see on midagi eriti toredat ja põnevat. Nemad võiksid käia plaanipäraselt lastel külas.

7.2 Peamised liiklusohutusprobleemid lasteaia ümbruses

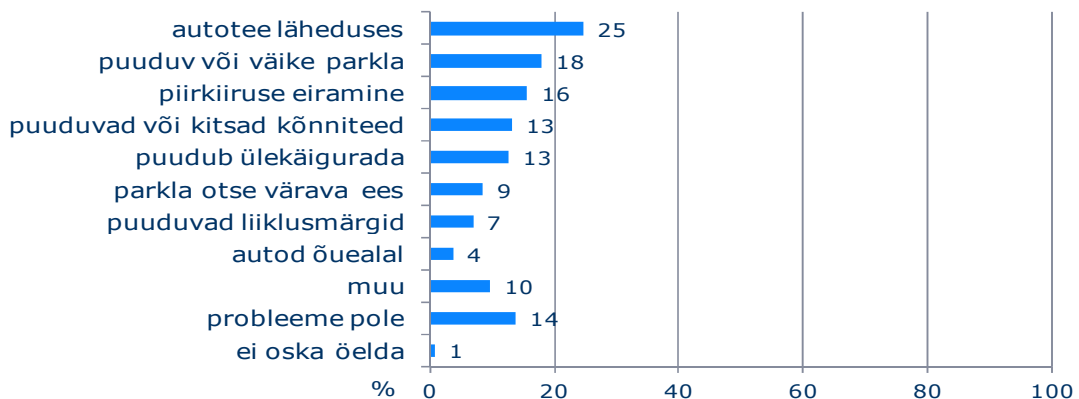
Ka see küsimus oli lahtine.

Vaid 15% vastajatest ei leidnud liiklusohutusprobleeme lasteaia ümbruses, suurel enamusel oli muresid küllalt. Kõige enam kurdeti autotee vahetut lähedust lasteaiale (25%). Parkla puudumine või väiksus (18%) tähendas seda, et lastel tuleb sageli ka õuealal autode vahel manööverdada. Sellega liitus veel kaebus, et parkla asub otse värava ees (9%) või et autod

liiguvad õuealal (4%). Nii linnas kui maal tuli ette, et kõnniteed puuduvad või on liiga kitsad. Sageli puuduvad hoiatusmärgid autojuhtidele.

Joonis 37. Liiklusohutusprobleemid lasteaia ümbruses. n=327

Linnades oli liiklusohutlike probleeme rohkem kui maal: linnalasteaedades märkis neid 89%, maalasteaedades 80% vastajatest.

Autotee lähedus oli probleemiks paljudele lasteaedadele kõikjal, kuigi linnades ja eriti Tallinnas veidi sagedamini kui maal. Kõige sagedamini on seda mainitud Lõuna-Eestis (30%). Tallinnas on olulisuselt II kohal piirkiiruse ületamine autojuhtide poolt. Põhja-Eesti väikelinnades ja asulates on ohtudest esikohal puuduv või liiga väike parkla (27%).

Valik väljavõtteid vastustest. Kuna samalaadsed mured korduvad maakonnast maakonda, siis eraldi on välja toodud vaid Tallinn:

Tallinn:

-Lasteaia väravast väljudes on kohe autotee, kus autojuhid olenemata kiirusepiirangust kihutavad, samuti puudub kõnnitee.

-Autojuhid ei pea kinni õuealal liikumise kiirusest. Lapsi liikleb tänavatel ilma vanemateta - väiksemad suuremate alaealiste õdede-vendadega. Kitsad olud lasteaia väravate läheduses - ajal, mil lapsi tuuakse ja viiakse, on autosid massiliselt - parkimisvõimalused pea olematud ja lapsed põikavad siis nende autode vahelt tänavale.

-Sõidutee asub otse lasteaia värava taga, hulljulged kihutajad nn. õuealal

-Endla tänaval on valgusfoor, kuid lasterühmaga tänava ületamine on probleemne, sest keset tänavat foori rohelist tuld oodates on väga ohtlik jääda seisma: see ala on liiga kitsas.

-Parkimiskohtade vähesus ja sellega seonduvad ohud lastele- lapsi pole autode vahel näha!

-Lähedal asuvate majade elanikud pargivad autosid otse lasteaia värava ette, ei saa vabalt neist mööda

-Alates 2005 olen pöördunud Maanteeameti poole, et muuta lastevanematele ja lastele turvalisemaks Püssirohu ja Juhkentali ristmik. Kuna selles piirkonnas on 1 kool ja 3 lasteaeda, siis oleks turvalisem, kui Püssirohu tänavale, paralleelselt Juhkentali tänavaga märgistada ülekäigurada sebrana. Sageli ei anna Püssirohust tulevad autod teed kooli- ja lasteaeda minevatele lastele ja jalakäijatele.

-Lastesõim asub suure magistraali ääres (Vabaduse pst) ja väga oleks vaja liikluskiirust piiravaid märke, probleemne on ka lastevanemate autode parkimine

-Lasteaiale lähenemisel ei ole märki "Ettevaatust, lapsed!" ega "Ülekäigurada". See on sisetee, kus igal hommikul sõidavad prügi- ja kaubaautod

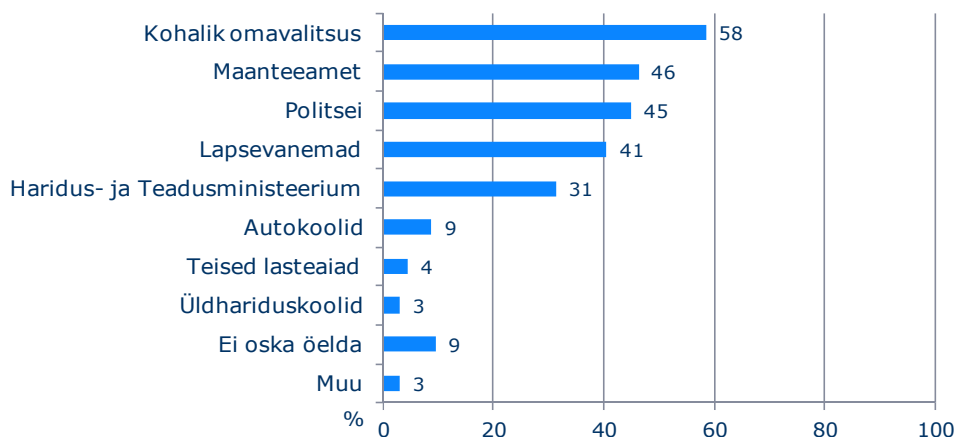
Muud piirkonnad:

- Puudub kergliiklustee ja jalakäijatel tuleb kõndida sõidutee servas. Probleemiks vaatamata ülekäigurajale ja "kännistele" lasteaia juures leidub üksikuid kihutavaid autojuhte.
- Ülikitsad, peaaegu puuduvad teepeenrad, kus lasterühmaga liikuda.
- Lasteasutuse juures puuduvad vajalikud viidad (lapsed teel, parkla).
- Lasteaia peasissekäik on vahetult intensiivse liiklusega sõiduteele
- Oleme maakoht, lasteaed asub aga kohe peatee kõrval
- Kaupluse lähedus, suur autode kuhjumine kitsal teel, kuna kogu aeg tuuakse kaupa.
- Lasteaia juures puudub "lamav politseinik" ja sebra. Kuna puudub autoparkimise plats, siis lapsevanemad jätavad oma autod ka teisele poole tee äärt ja siis rikuvad pidevalt liiklusreegleid, sest sebrat samas kohas pole. Samuti on ohtlik see, et möödaskõitav auto võib lapsele või ka täiskasvanule otsa sõita või riivata. Lasteaia ees on küll keelumärk, kuid tihti juhtub ka seda, et lapsevanem sõidab kas siis omal isiklikul autol sisse või siis taksoga. Kõige selle juures on kõige rohkem peavalu tekitav see, et puudub oma parkimisplatsi koht.
- Lasteaiast väljudes satub sõiduteele ning ülekäigurada ei ole.
- Lasteaed on kolmest küljest ümbritsetud sõiduteega, kuid puuduvad kõnniteed, ülekäigurada, parkla
- Lasteaia kõrval parkla, kus pargivad suured veoautod
- Asulas pole ühtegi ülekäiguraja märki, aga võiks olla Kareda vallamaja ees, kus lapsed trennides ja võimlas igapäevaselt käivad.
- Kõrged lumevallid. Augud, konarused kõnniteedel. Lapsevanemad koos lapsega peavad ületama ristmikku linnasisesel riigimaanteel, kus pole ülekäigurada (märgistuse panemiseks on takistuseks osutunud elektrikilp). Puudub kõnnitee väravast väljudes, kus on liiklus kohati tihe. Puudub parkla, on parkimisvõimalus piiratud arvule 15 min.
- Asutuses on peale lasteaia veel 8 asutust ja sageli eiravad apteeki kaupa toojaid liiklusreegleid
- Kitsas kahesuunaline tänav ja kõnnitee puudumine.
- Värava taga on kohe sõidutee, kus autod sõidavad mõnikord ka kihutades. Oleme taotlenud "lamavat politseinikku" - hoolekogu ettepanek vallale.
- Lasteaia ees pargib palju sõiduautosid ja seal samas on ülekäigurada. Väikesed lasteaia lapsed ei ole sõiduautode varjus nähtavad, kui sõiduteed ületama hakkavad.
- Puudub parkimisala lastevanemate autodele lapsi hommikul tuues ja õhtul viies. Lapsed peavad ületama majade vahelist sõiduteed kohe autost väljudes ja see on väga ohtlik kõigile
- Lasteaia piirneva maantee äärde ehitati parkla ja seoses sellega puudub nüüd üks väike jupp aeda ja jalgvärav. Mänguhoos on lastel võimalik sattuda tänavale. Lasteaia juurde ei ole paigaldatud ka vastavaid liiklusmärke (lapsed teel).
- Sõidutee läheb maja eest läbi, lasteaia territoorium ei ole eraldatud aiaga (ei ole ka võimalik, sest asume mõisahoones ja õueala on mõisapark).
- Asume mitme asutusega ühes hoones, peauksest väljudes satuvad lapsed kohe parklasse, 20 meetri kaugusel asub sõidutee, ümber hoone toimub samuti liiklus, paljud lapsed sõidavad bussiga, peatus sõidutee ääres, talvel puudub seal valgustus
- Puudub valgusfoor jalakäijate rajal Annelinna gümnaasiumi juures

7.3 Instantsid, kellelt oodatakse senisest suuremat abi liikluskasvatuse osas

Kõige rohkem oodati senisest suuremat kaasalöömist kohalikest omavalitsustelt (58%), millele järgnes Maanteeamet (46%) ja politsei (45%). Lootusi pandi ka lapsevanematele, kelle aadressil oli kommentaarides rohkesti kriitikat.

Joonis 38. Instantsid, kellelt oodatakse senisest suuremat abi. Kõik vastajad n=327

14% vastajatest ei soovinud senisest suuremat abi kelleltki. Mõned neist kirjutasid:

-Oleme senise liikluskasvatuse korraldusega rahul

-Lasteaed ise

-Kui teame, kust küsida ja oleme abi ka küsinud, oleme alati saanud

-Vajadusel saame alati abi

-Abi antakse ja toetatakse alati, kui on vajadus ja anname märku

-Liikluskasvatuses oleme saanud vajaliku abi kõigilt, olenevalt teemast

Võrreldes omavahel taustrühmi saab öelda, et politseilt ja Maanteeametilt oodati suuremat abi kõige enam Tallinnas (vast. 60% ja 58% vastajatest). Keskmisest märksa harvem eeldati Maanteeametilt täiendavat abi Lõuna-Eestis (34%). Maanteeameti suuremat abi soovis ka enamik eralasteaedadest (63%), ent eralasteaedade grupp, nagu eespoolgi mainitud, on kindlateks järeldusteks liiga väike.

Lapsevanematelt sooviti suuremat koostööd eriti maal (49%) ja/või väikeste lasteaedade grupis, linnas oli see näitaja tunduvalt väiksem (35%), eriti Tallinnas (27%).

8 TÄIENDAVID KOMMENTAARID JA SOOVITUSED

Vastajatele anti võimalus lõpetuseks lisada veel omapoolseid kommentaare ja soovitusi uuringule või liikluskasvatuse teemale. Seda kasutas ca 1/3 vastajatest. Kommentaarid jagunesid laias laastus järgmistesse temaatilistesse gruppidesse:

- Materiaalsed soovid: põhiliselt saada oma liiklusväljak või asfaltkate või vähemalt üks liikluslinnak kogu piirkonna lasteaedade peale
- Koolitada kõiki lasteaia pedagooge, eriti hea, kui tasuta
- Rohkem tegelda lapsevanemate kasvatamisega
- Rohkem süsteemsust ja järjepidevust
- Mitte suurendada ainemahtu, pigem panustada heade praktikate väljatöötamisse, koolitusse
- Kui lasteaed on ise aktiivne, laabub liikluskasvatus hästi

Väljavõtteid iseloomulikumatest avaldustest:

-Lastevanematele peaks olema kohustuslik läbida informatiivne liikluskasvatuse koolitus. Lapsed on külas sageli omapead tänaval.

-Maanteeamet on välja andnud väga häid materjale liikluskasvatuse osas. Liiklusalaste teadmiste edastamine oleneb väga palju õpetajast. Kõige raskem on muidugi kasvatada lapsevanemaid. Võibolla olekski kõigepealt vaja lapsevanemaid koolitada, siis on edaspidine töö juba kergem

-Kõikidele õpetajatele liiklusalase koolituse pakkumine, et nad mõistaksid liikluskasvatuse osatähtsust

-Kui saaks koolitusi õpetajatele või liikluspäevi, siis ei soovikski muud lisada

-Peale seda, kui kaks õpetajat osalesid koolitusel "Lasterühmaga liikluses", oleme palju teadlikumad ning oskame vigu märgata. Liikluskasvatuse korraldus on niisiis viimasel aastal oluliselt paranenud. Tegelikult peaksid sellisel koolitusel osalema aga kõik lastega väljas liikuvad töötajad

-Väga tänuväärsed on raamat liiklummängudest ja hea praktika näited. TAI koolitused head, kuid osa saavad võtta vähesed. Huvitavaid tasuta koolitusi võiks olla rohkem

-Koolitada õpetajaid asutusesiseselt pedagoogiliste õppeasutuste poolt (metoodika, psühholoogia, ealised iseärasused, mängud, praktilised tegevused jne)

-Kõikidele õpetajatele liiklusalase koolituse pakkumine, et nad mõistaksid liikluskasvatuse osatähtsust

-Liikluskasvatus on osa tegevusest, mida alati ei planeerita, kuid lasteaia territooriumilt lahkudes eelnevalt põhjalikult meelde tuletatakse. Sooviks kogemuste vahetust teiste lasteaedadega. Kasutada võiks ka koolilapsi, kes selleteemalisi projekte võiks koolis läbi viia, mis on just väikestele suunatud. Õpivad ise ja õpetavad teisi

-Teretulnud oleks üleriigiline õppematerjalide nn rohevahetus, kus isetegijad saaksid omavahel vahetada ideid ja näidiseid õppevahendite osas

-Liikluskasvatus on väga oluline ja kindlasti selle osatähtsus meie lasteaia järjest kasvab

-Rohkem süsteemsust, järjepidevust, kevadel ja sügisel kindlasti praktilised tegevused õue

-Pidevalt tuletada liikluskasvatuse vajadust meelde ja viia süstemaatiliselt läbi üritusi ja praktilist õpet

-Liikluskasvatus on lasteaia õppekasvatuseprotsessi kohustuslik osa, mille käigus lapsed omandavad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks. Vaid nii on võimalik kujundada üksteist arvestatavaid ja üksteisest lugupidavaid ohutult käituvaid liiklejaid!

-Korraldada kampaaniaid, projekte eelkooliealistele liikluseeskirjade õpetamiseks. Kaasata lapsi ülelinnalistesse projektidesse

-Täname Maanteeametit abi eest õppeväljaku organiseerimise eest! Lasteaed peab nüüd hankima jalgrattaid

-Väga hea võimalus on, et Maanteeamet toetab liikluskasvatuse projekte, kuigi omaosaluse tõttu ei ole ka see tihti võimalik

-Selle teemaga ei tohi ka üle pingutada. Olulisi teemasid on teisigi. Kõik peab olema lasteaia plaanides ja tegevustes tasakaalustatult. Kui midagi teha rohkem, siis käib see alati millegi muu kärpimise arvelt. Olgem arukad ja mõistlikud - minu amet pole maailma tähtsaim amet! Tähtsad on ka paljud teised ametid ja eluvaldkonnad

-Liikluskasvatus on väga oluline, sest kõige tähtsam ongi ju laste elu ja ohutus. Lasteaed teeb omalt poolt kõik, et lapsel oleks turvaline. Riigi või mõne ameti poolt võiks olla rohkem abi ja tähelepanu. Lasteaia õppekava on päris mahukas ning kui arvestada seda, et lapse tähtsaim töö on mäng, siis on päris keeruline eraldi planeerida meie päevadesse liikluskasvatuse tunde

-Lasteaia õppekavas on olemas liikluseeskirjade teema. Pole vaja koormata lasteaedu spetsiaalsete programmide koostamisega

-Ei pea vajalikuks liiklusalase ainemahu suurendamist. Olulisem oleks keskenduda erineva tugimaterjali koostamisele, heade praktikate jagamisele

-Täname, et tunnete huvi lasteaedade olukorra vastu. Võib-olla küsitluse tulemusel olukord lasteaedades muutub. Me üksi ei tule toime

-Rohkem infot, kogemuste vahetamist. Ülejäänud on kõik lasteaedade enda huvi ja organiseerimine:)

-Arvan, et lasteaias tehakse väga head tööd!

ANKEET

1. Missugustes dokumentides on liikluskasvatuse teema Teie lasteaias eraldi välja toodud?

PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID

1. Arengukavas
2. Õppekavas
3. Aasta tegevuskavas
4. Rühmade aastakavades
5. Nädalapaanis
6. Muus, nimetage: .....
7. Ei oska öelda

2. Kas Teie lasteasutuses on paika pandud liiklusteemat eestvedav inimene või töögrupp?

	jah	ei	ei oska öelda
konkreetne inimene	1	2	3
töögrupp	1	2	3

3. Missuguseid spetsialiste on Teie lasteaias rühmaõpetajatele toeks?

1. Liikumis- ja muusikaõpetaja
2. Kunstiõpetaja
3. Logopeed
4. Muu, kes? .....

4. Kuidas käsitletakse liiklusteemat Teie lasteaias? *PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD*

VARIANDID

1. Läbiva teemana kõigis ainetes
2. Eraldi ainena regulaarselt
3. Liikluskuuna
4. Liiklusnädalana
5. Liikluspäevana
6. Riiklike kampaaniate raamides
7. Teemapidudena
8. Muu, palun lisage: .....
9. Ei oska öelda

5. Umbes kui sageli on liiklusteema planeeritud nädalakavasse omaette ainena? *PALUN*

MÄRKIGE ÜKS VASTUS IGALE REALE

	Iga päev	Vähemalt kord nädalas	2-3 korda kuus	Harvem	Ei olegi planeeritud	Ei oska öelda
I vanuseastmes	1	2	3	4	5	6
II vanuseastmes	1	2	3	4	5	6
III vanuseastmes	1	2	3	4	5	6

6. Umbes kui sageli käsitletakse liiklusteemat lõimitult järgmistesse valdkondadesse: *PALUN*

MÄRKIGE ÜKS VASTUS IGALE REALE

	Iga päev	Vähemalt kord nädalas	2-3 korda kuus	Harvem	Ei käsitleta	Ei oska öelda
Mina ja keskkond	1	2	3	4	5	6
Keel ja kõne	1	2	3	4	5	6
Matemaatika	1	2	3	4	5	6
Kunst	1	2	3	4	5	6
Muusika	1	2	3	4	5	6
Liikumine	1	2	3	4	5	6

7. Liiklusteemat saab sisse põimida mitmesugustesse tegevustesse. Kas ja kui suurt tähelepanu pööratakse Teil liikluskasvatusele erinevates mängudes? **PALUN MÄRKIGE ÜKS VASTUS IGALE REALE**

	Väga suurt				Üldse mitte	Ei oska öelda
Rollimängud	5	4	3	2	1	9
Situatsioonimängud	5	4	3	2	1	9
Liikumismängud	5	4	3	2	1	9
Õuemängud	5	4	3	2	1	9
Õppemängud	5	4	3	2	1	9
Kodumängud	5	4	3	2	1	9
Poemängud	5	4	3	2	1	9
Ehitusmängud	5	4	3	2	1	9
Automängud	5	4	3	2	1	9

8. Kas Teie lasteaias on ühtselt kirjeldatud reeglid liikumiseks ja käitumiseks:

	jah	ei	ei oska öelda
Rühmades	1	2	3
Lasteaia õuealal	1	2	3
Lasteaia territooriumilt väljumisel	1	2	3

9. Kuidas on tagatud lasterühma liikumise ohutus väljaspool lasteaia territooriumi? **VÕIB MITU VASTUST**

1. Ohutusvestid õpetajatel
2. Ohutusvestid lastel
3. Mitu saatjat
4. Eelnev harjutamine rühmana liikumiseks
5. Reeglid, kokkulepped
6. Lasterühma saatja koolituse läbimine
7. Muu, mis: .....
8. Ei oska öelda

10. Milliste riiklike liiklusohutuskampaaniate temaatikat olete viimasel 2 aastal õppeprotsessis kajastanud? *VÕIB MITU VASTUST*

1. Turvavöö kasutamine sõidukis
2. Kiivri kasutamine
3. Helkuri kasutamine
4. Muu, loetlege: .....
5. Ei oska öelda

11. Mis tingimused on loodud lasteaia rattaga sõitmiseks? *PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID*

1. Liikumisväljak
2. Teisaldatav liiklusväljak
3. Statsionaarne liiklusväljak
4. Lasteaiale kuuluvad jalgrattad
5. Lasteaiale kuuluvad tõukerattad
6. Lasteaiale kuuluvad kiivrid
7. Rataste hoiuruum
8. Muu, mis: .....
9. Lasteaia õuealal ei ole lubatud sõita ratastega

12. Kuidas Teil mõõdetakse lasteaia õuealal/territooriumil jalgrattaga sõitmise oskust?

.....

13. Kas ja kuidas Te väljendate hinnanguid laste arengule liikluskasvatuse osas?

1. Lapse arengu vaatluse lehel
2. Eraldi teema arenguestluses
3. Muu, mis: .....
4. Ei oska öelda

14. Milliseid õppevahendeid liikluskasvatuseks on lasteaed ise teinud viimastel aastatel?

.....

15. Kas ja kui sageli olete tellinud viimase 5 aasta jooksul õppevahendeid Maanteeametilt? Kirjutage ka lühidalt, milliseid tellisite. *PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID*

1. Mitu korda aastas .....
2. Üks kord aastas .....
3. Üle aasta .....
4. Üle mitme aasta .....
5. Oleme tellinud vaid ühe korra .....
6. Ei ole tellinud, sest ei tea sellist võimalust
7. Ei ole tellinud, sest pole tekkinud vajadust

16. Milliste täiendavate õppevahendite järel tunnete vajadust?

.....

17. Kas ja missugustel liikluskasvatuse alastel koolitustel on Teie õpetajad käinud viimase 5 aasta jooksul? *PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID*

1. Ainepunkti koolitus
2. Liikluskasvatuse-teemaline koolitus mõnele pedagoogile asutuses (sh konverentsid, seminarid)
3. Liikluskasvatuse-teemaline koolitus kõigile pedagoogidele asutuses
4. Osalemine liiklusteemalisel infopäeval
5. Õppe- või infopäevad ainesektsioonides, kus liiklusteemat meelde tuletati
6. Muu, mis: .....
7. Ei oska öelda

18. Millisest liikluskasvatusega seotud koolitusest tunnete puudust?

.....

19. Kuidas olete viimase 12 kuu jooksul kaasanud laste vanemaid laste liikluskasvatusse?

PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID

1. Teematilised stendid
2. Lugemisvara esikus
3. Arutelud koosolekutel
4. Arenguvestlused
5. Koolitused
6. Laste ja vanemate ühised üritused
7. Lapsevanemate osalemine õppeprotsessis
8. Muu, mis? .....
9. Ei oska öelda

20. Kuivõrd osalevad järgmised grupid liikluskasvatuse korraldmises Teie asutuses? Hinnake 5-pallisel skaalal, kus 5=väga oluliselt...1=üldse mitte. **PALUN MÄRKIGE ÜKS VASTUS IGALE REALE**

	Väga oluliselt				Üldse mitte	Ei oska öelda
Lasteasutuse juhtkond, muu personal	5	4	3	2	1	9
Kohalik omavalitsus	5	4	3	2	1	9
Lapsevanemad	5	4	3	2	1	9
Keegi muu, kes?	5	4	3	2	1	9

21. Kes on Teie asutuse koostööpartnerid liikluskasvatuse alases töös? **PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID**

1. Politsei
2. Maanteeamet
3. Haridus- ja Teadusministeerium
4. Autokoolid
5. Üldhariduskoolid
6. Teised lasteaiad
7. MTÜ-d, palun nimeliselt: .....
8. Firmad, palun nimeliselt: .....
9. Muu, kes? .....
10. Koostööpartnereid ei ole
11. Ei oska öelda

22. Kui piisavaks peate Maanteeameti piirkondliku liikluskasvatuse osakonna poolt edastatavat infot, mis puudutab: **PALUN MÄRKIGE ÜKS VASTUS IGALE REALE**

	täiesti piisav	pigem piisav	pigem ebapiisav	täiesti ebapiisav	ei oska öelda
Õppematerjale	1	2	3	4	5
Õppepäevi	1	2	3	4	5
Kampaaniaid	1	2	3	4	5

23. Missugusest liikluskasvatuse alast infost tunnete puudust?

.....

24. Kuidas olete rahul Maanteeameti piirkondliku liikluskasvatuse osakonna tegevusega?

1. Väga rahul
2. Pigem rahul
3. Pigem ei ole rahul
4. Üldse ei ole rahul
5. Ei ole teadlik selle tegevusest
6. Ei oska öelda

25. Kui ei ole rahul, siis millega täpsemalt?

.....

26. Millised on peamised probleemid ja takistused liikluskasvatuse läbiviimisel Teie lasteaias?

.....

27. Millised on peamised liiklusohutusprobleemid Teie lasteaia ümbruses?

.....

28. Missugustelt instantsidelt ootaksite senisest suuremat abi liikluskasvatuse osas? *PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VARIANDID*

1. Politsei
2. Maanteeamet
3. Kohalik omavalitsus
4. Haridus- ja Teadusministeerium
5. Autokoolid
6. Üldhariduskoolid
7. Teised lasteaiaid
8. Lapsevanemad
9. Muu, kes? .....
10. Ei oska öelda

29. Mida soovite veel lisada või soovitada seoses liikluskasvatuse korraldusega lasteaias?

.....

TAUSTAKS mõned andmed, et pidada arvet laekunud ankeetide üle ning analüüsida tulemusi:

Koolieelse lasteasutuse nimi: .....

Omandisuhe:

1. era
2. munitsipaal

Rühmade arv: .....

Laste arv:

1. Kuni 10
2. 11-20
3. 21-30
4. 31-40
5. 40-50
6. Üle 50

Pedagoogide arv:

1. Kuni 5
2. 6-10
3. 11-15
4. Üle 15